

جغرافیا و توسعه شماره ۳۳ زمستان ۱۳۹۲

وصول مقاله: ۱۳۹۰/۳/۳۰

تأیید نهایی: ۱۳۹۱/۹/۱۴

صفحات: ۲۶ - ۱

نقش نهاد خیریه‌ای کمیته‌ی امداد در بهبود کیفیت فیزیکی مسکن مددجویان تحت پوشش روستایی

مورد: بخش کندوان شهرستان میانه

دکتر عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری^۱، دکتر مهدی پورطاهری^۲، اکبر میرجلالی^۳

چکیده

فقر یکی از چالش‌های گذشته و حال دولت‌ها و ملت‌ها بوده است و در هر دوره‌ای راهکارهایی برای کاهش آن مطرح شده است. یکی از راهکارها، نهادسازی است که به صورت دولتی و یا غیر دولتی، (NGO)، اقدام به فقرزدایی می‌نمایند که نمونه بارز آن در ایران کمیته امداد امام خمینی (ره) است. هدف مقاله، مطالعه‌ی نقش کمیته‌ی امداد در کاهش فقر مددجویان تحت پوشش بخش کندوان شهرستان میانه در سه بعد اقتصادی، اجتماعی و کالبدی و با استفاده از ۹ مؤلفه وضعیت آموزش، مشارکت، گذران اوقات فراغت، وضعیت مصرف کالاهای بادوام، الگوی مصرف مواد غذایی، وضعیت بیمه، وضعیت اشتغال و درآمد و وضعیت فیزیکی مسکن مددجویان، در ۶۸ روستای بخش کندوان در قالب سه دهستان و ۱۶۰ خانوار می‌باشد. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای است. همچنین، جهت تجزیه و تحلیل مؤلفه‌ها و گویه‌ها از آزمون آماری ناپارامتریک ویلکاکسون و دو ارزشی مک‌نمار و نرم‌افزار SPSS استفاده شده است و نتایج تحقیق نشان می‌دهد که: میانگین‌ها، رتبه‌های مثبت و منفی در بعد از تحت پوشش مددجویان نسبت به قبل از آن، روند رو به رشدی داشته است و نیز سطح معناداری (SIG) در اکثر مؤلفه‌ها و گویه‌های مرتبط به آن مساوی یا کوچک‌تر از $\alpha < 0/05$ بوده و بنابراین می‌توان اذعان نمود که کمیته‌ی امداد در تمامی ابعاد اقتصادی، اجتماعی و کالبدی (مسکن) منجر به تغییرات معنادار در نزد مددجویان تحت پوشش شده است. کلیدواژه‌ها: نهاد‌های خیریه، کمیته‌ی امداد امام خمینی، کاهش فقر، توسعه‌ی روستایی.

1- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس

2- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس

3- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس (نویسنده مسؤل)

1- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس

2- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس

3- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس (نویسنده مسؤل)

مقدمه

فقر در جوامع انسانی، مترادف با ناتوانی افراد در برآورده نمودن نیازهای اساسی زندگی است. پیدایش فقر به زمانی بر می‌گردد که جوامع انسانی به مزاد تولید دست یافتند و در سایه‌ی آن سلسله مراتب اجتماعی بر اساس تمایزهای ناشی از دسترسی نابرابر به مزاد تولید شکل گرفت. در نتیجه شمار فقرا در سراسر جهان و به ویژه در روستاها رو به افزایش نهاد. در کشور ایران نیز میزان فقر روستایی رقم بالایی را نشان می‌دهد (فطرس، ۱۳۷۵: ۳۴). آمار رسمی مرکز آمار ایران (۱۳۸۴) در خصوص درصد خانوارهای روستایی زیرخط فقر نشان می‌دهد که ۱۱ درصد (۵/۵ میلیون نفر) جامعه‌ی روستایی کشور زیرخط فقر قرار دارند. در این بین نهادهای خیریه‌ای در کنار دولت و بخش خصوصی (مردم) به عنوان نیروی سوم توسعه در جهت کاهش فقر روستایی فعالیت می‌کنند. این نهادها به سه دسته نهادهای خیریه‌ای دولتی، غیردولتی و نیمه‌دولتی تقسیم می‌شوند که در ایران به نهادهای غیردولتی و نیمه‌دولتی، سازمان‌های مردم نهاد، سمن، تشکل‌های غیردولتی و غیرانتفاعی می‌گویند که یکی از الگوهای مشارکت اجتماعی در ایران به حساب می‌آیند که از درون مردم جهت کاهش فقر، از طریق رفع نیازهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی (عمرانی) و غیره ظاهر شده‌اند. با این توصیف در شرایط امروز هدف نهایی نهادهای خیریه، تأمین رفاه مردم از طریق توانمندسازی و خوداتکایی می‌باشد. لذا توانمندسازی از مفاهیم توسعه‌ی پایدار است که در آن بر مشارکت همه‌ی گروه‌های اجتماعی در فرآیند توسعه و پیشرفت تأکید می‌شود. در حال حاضر نهادهایی مانند: بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی، جمعیت هلال احمر، وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در زمینه‌ی کاهش فقر

اقداماتی را انجام می‌دهند. در بین این نهادها، کمیته‌ی امداد به عنوان نهاد یا سازمان غیرانتفاعی عام‌المنفعه، به لحاظ رسالتی که دارد، با درصد بیشتری از مردم فقیر روستا سر و کار دارد و برنامه‌های حمایتی را در خصوص کاهش فقر روستاییان انجام می‌دهد. کمیته‌ی امداد در واقع یک نهاد کاملاً خیریه‌ای نیست بلکه در کنار امور خیریه به کارهای دیگری نیز می‌پردازد و بنابراین در جهت کاهش ابعاد مختلف فقر (فقر درآمدی، قابلیت‌ی یا مشارکتی، فقر مبتنی بر طرد اجتماعی)، راهبردها (رشد اقتصادی و توسعه‌ی انسانی) و سیاست‌های مختلفی (مستقیم و غیرمستقیم) را به کار می‌گیرد. هدف کمیته‌ی امداد شناخت محرومیت‌های مادی و معنوی و خدمات‌رسانی به افراد تحت پوشش، توانمندسازی و خودکفا کردن مددجویان روستایی به منظور فقرزدایی آنان می‌باشد. بنابراین هدف این پژوهش، بررسی فعالیت‌های کمیته‌ی امداد در منطقه‌ی مورد مطالعه در مدت یک دهه در سه بعد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی (مسکن) مددجویان می‌باشد. لذا سؤال کلی تحقیق به این صورت است که آیا فعالیت‌های کمیته‌ی امداد منجر به کاهش فقر در بین مددجویان تحت پوشش شده است؟ لذا در این مقاله سعی بر آن است که این سؤال در قالب فرضیات زیر مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد:

اقدامات کمیته امداد منجر به بهبود وضعیت اجتماعی مددجویان تحت پوشش شده است؛

اقدامات کمیته امداد منجر به بهبود وضعیت اقتصادی مددجویان تحت پوشش شده است؛

اقدامات کمیته امداد منجر به بهبود وضعیت کالبدی مسکن مددجویان تحت پوشش شده است.

مبانی نظری

نهاد را می‌توان مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری، اعمال، سازمان‌های رسمی دولتی، غیردولتی و خصوصی

نسل دوم سازمان‌های داوطلبانه از لحاظ وسعت و اندازه کوچک‌تر شده و به مجموعه‌های مستقل و خودکفای محلی تبدیل شده و امکانات جوامع محلی را گسترش دادند تا بتوانند با اقدامات محلی مستقل، نیازهای آن‌ها را برآورده سازند (www.wikipedia.org) و به جای راه‌حل‌های کوتاه‌مدت به دنبال راه‌حلهایی بودند که مشکلات را در سطح ساختاری حل کنند. بنابراین از اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ میلادی این سازمان‌ها در امر تأمین غذا و امدادسانی به آسیب‌دیدگان بلاهای طبیعی و همچنین در امر توسعه درازمدت شرکت داشتند و طرح‌ها و پروژه‌هایی به صورت توسعه‌ی عمومی نظیر، پروژه‌های پیشگیری از بیماری‌ها، آموزش کشاورزی پیشرفته و نوین، پروژه‌های زیرساختاری موضعی و سایر فعالیت‌های توسعه‌ی عمومی را بر عهده گرفتند. این پروژه‌ها با تأکید و اتکاء بر اعتماد به نفس محلی، با این نیت و مقصود که منافع و مزایای این پروژه‌ها در دوره‌ای بلندمدت و همزمان با مشارکت و مساعدت غیردولتی حاصل خواهد شد، انجام می‌شوند. این فعالیت‌ها ممکن است به چندین روستا یا منطقه‌ی خاص یا گروه‌های خاص محدود شوند (Prime, 1999:1). به طور کلی کورتن نسل سوم (از سال ۱۹۸۰ میلادی تاکنون) از تکامل و شکل‌گیری سازمان‌های غیردولتی را توسعه‌ی نظام‌های پایدار می‌خواند. یعنی این سازمان‌ها از نقش سابق خود که تأمین و ارائه‌ی خدمات عملیاتی بود، فاصله گرفته و به تدریج از سازمان غیردولتی امداد رسان به سازمان غیر دولتی توسعه‌ای و آبادانی تغییر ماهیت دادند (www.wikipedia.org).

این نهادها در ایران به دو دسته ۱- نهادهای غیر دولتی سنتی ۲- نهادهای غیر دولتی نوین تقسیم می‌شوند. تشکلهای و سازمان‌های سنتی مردمی در ایران از قدمت تاریخی و پشتوانه‌ی فرهنگی نیرومندی برخوردارند. فرهنگ یاریگری در ایران که بر اساس

تلقی نمود که دارای هدف، کارکرد، ضرورت، عمومیت و دوام بوده، خود را کم و بیش به جامعه تحمیل نموده و فرد پس از تولد آن‌ها را ساخته و پرداخته در مقابل خود می‌بیند. نهادها معمولاً در اغلب کشورهای جهان و ایران به دو دسته‌ی دولتی و غیردولتی تقسیم می‌گردند. در این میان سازمان غیردولتی یک مجموعه از افراد هم هدف و داوطلب با گرایشات غیرسیاسی، غیرانتفاعی و غیراقتصادی که برای تحقق یک هدف مشترک خیرخواهانه گرد هم جمع شده و طبق ضوابط و قوانین خاصی به انجام فعالیت‌های خیرخواهانه یعنی برطرف نمودن یک معضل (اعتیاد، تخریب محیط زیست، آسیب‌های اجتماعی، حقوق بشر، بهداشت، ارائه‌ی خدمات اجتماعی و...) می‌پردازند (رضایی‌قلعه‌تکی، ۱۳۸۳:۴۵) و این امر را از طریق بسیج نیروهای مردمی با هدف توسعه جامعه انسانی انجام می‌دهند (streeten, 1997:10).

سابقه‌ی سازمان‌های غیردولتی به اواخر قرن ۱۹ میلادی می‌رسد که سازمان صلیب سرخ جهانی به عنوان یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی از سال ۱۸۶۳ کار خود را در جریان جنگ‌های داخلی اروپا آغاز کرد. سازمان تجارت جهانی و سازمان عفو بین‌الملل نیز از بزرگ‌ترین تشکلهای غیردولتی بین‌المللی هستند (Rasalan, 2002:2). همسو با تعریف می‌توان به سه نسل از سازمان‌های داوطلبانه که توسط کورتن ارائه شده، اشاره کرد. نسل اول سازمان‌های داوطلبانه که قبل از جنگ جهانی دوم به وجود آمدند، اساساً سازمان‌های خیریه و امداد رسان بودند که وظیفه‌ی آن‌ها ارائه‌ی خدمات رفاهی و خیریه‌ای برای فقرا و امدادسانی به مردم در سراسر دنیا و آسیب‌دیدگان و پناهندگان مربوط به بلایای طبیعی مثل سیل، قحطی و یا جنگ متمرکز بود (Prime, 1999:1).

اجتماعی، بهداشت، محیط زیست و آموزش فرهنگ یاریگری و مشارکت در انجام پروژه‌ها محلی و مدیریت آن‌ها بهبود وضعیت محیط‌زیست (رضایی‌قلعه‌تکی، ۱۳۸۳: ۱۵) ۸- ایجاد تحرک، بیان علایق و منافع مردم در سطوح مختلف تصمیم‌گیری ۹- حفاظت از محیط زیست ۱۰- نقش مجری، جهت ارائه‌ی خدمات عمومی در سطح ملی مانند: ارائه‌ی خدمات و اولویت‌هایی همچون برنامه‌ریزی خانواده‌ها، حمایت کودکان، مراقبت‌های بهداشتی، توسعه‌ی کشاورزی، مشاوره‌ی حقوقی و امدادسانی در حوادث غیرمترقبه و... ۱۱- نیروهای مهم برای دموکراتیزه ساختن و تقویت جامعه‌ی مدنی ۱۲- منبع نوآوری، تجربه کردن و آزمودن رویکردهای نوین در قبال مسائل توسعه (Lewis, 2001: 6-86) ۱۳- نقش تسهیل‌گری، یعنی، سازماندهی توده‌ی مردم و شکل‌گیری گروه و ایجاد سرمایه‌ی اجتماعی، با رویکرد توانمندسازی توسعه (Jordan, 1998:2,3).

یکی از موارد مهم در بین محورهای فعالیت نهادهای غیردولتی به ویژه نهادهای خیریه، توانمندسازی است که از مفاهیم توسعه‌ی پایدار است که در آن بر مشارکت همه‌ی گروه‌های اجتماعی در فرآیند توسعه و پیشرفت تاکید می‌شود (ولیی، ۱۳۸۸: ۶). توانمندسازی در جهت نابودی فقر و تله محرومیت که قوی‌ترین عامل تعیین‌کننده‌ی مشارکت یا عدم مشارکت روستاییان است، می‌باشد. توانمندسازی، تحقق توسعه‌ی مشارکتی است و این امر تنها از طریق تقویت همکاری و مشارکت مردم در امور مربوط به خود و ایجاد اعتماد بین گروهی و بهره‌گیری از سرمایه‌ی انسانی و فیزیکی در روستا، به واسطه‌ی تقویت سرمایه‌ی اجتماعی توسط نهادهای مردمی و خودجوش و غیردولتی و عام‌المنفعه و خیریه می‌باشد (چمبرز، ۱۳۷۶: ۴۴).

تشکل‌های مردمی است، سابقه‌ای طولانی دارد. در روستاهای ایران نیز مشارکت مردمی از دیرباز به اشکال مختلف از جمله همیاری در برداشت محصول، دفع آفات، کمک رسانی در هنگام وقوع بلایای طبیعی وجود داشته است (ازکیا، ۱۳۷۴: ۱۳). مساجد، تکایا، هیأت‌های مذهبی را نهادهای غیردولتی سنتی قدیمی هستند که در آن‌ها "گروه‌های خیریه مردمی" همواره نقش اساسی در یاری رساندن به افراد نیازمند ایفا کرده و می‌کنند. این گروه‌ها از انسجام و ساختار نظاممند عرفی برخوردار بوده‌اند. اما در مورد سازمان‌های غیردولتی به شکل امروزی وضع فرق می‌کند. صندوق‌های قرض‌الحسنه، انجمن‌ها، بنیادهای خیریه، انجمن‌های اسلامی و اتحادیه‌ها، اصناف و نظام‌های صنفی و مهندسی و نهادهای خیریه‌ای دولتی و نیمه دولتی مثل بنیاد مستضعفان، سازمان بهزیستی، کمیته امداد و همانند آن، شکل‌های جدیدتر نهادهای مدنی هستند که به امور خیریه‌ای و غیر خیریه‌ای می‌پردازند (دفترترویج و مشارکت مردمی جهاد، ۱۳۸۸: ۱۸). بدون شک میسر شدن پیشرفت در هر یک از زمینه‌های توسعه‌ای مستلزم حضور آحاد مردم به صورت سازمان یافته از جمله NGO ها (خیریه‌ای و غیرخیریه‌ای) در روند توسعه است.

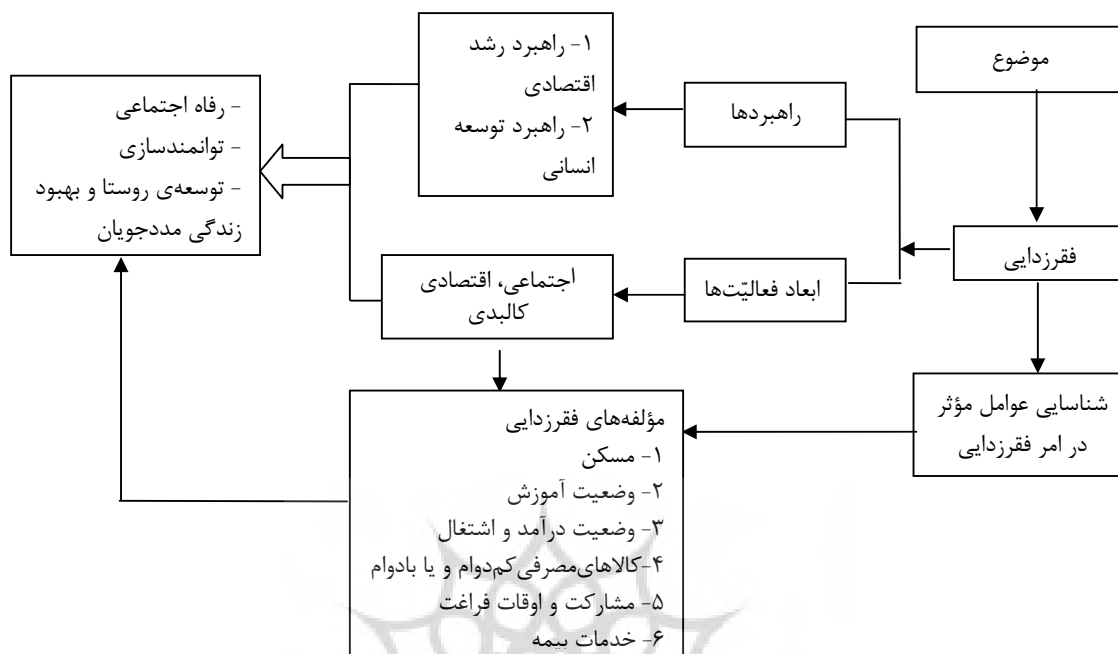
محورهای اصلی فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی عبارتند از: ۱- ارائه‌ی مشاوره‌ی کارشناسی در موضوعات مختلف در جهت همکاری با دولت، حامیان و بخش خصوصی برای انجام فعالیت‌ها به صورت مشارکتی ۲- بازوی نظارتی بر عملکرد نهادهای دولتی ۳- حلقه‌های اتصال میان مردم و مسؤولان ۴- حفظ هویت بومی‌وملی (ماهنامه مدیریت (تدبیر، ۱۳۸۳: ۱۵) ۵- جلب مشارکت مردمی ۶- جذب سرمایه‌ها و منابع کوچک مردمی (بسیج منابع) و افزایش بهره‌وری در استفاده از منابع ۷- نقش فرهنگ‌سازی (آموزش به مردم در امر آسیب‌های

در زمینه‌ی فقر رویکردهای مختلفی وجود دارد که عبارتند از:

۱- رویکرد درآمدی (تک‌ساختی)، یعنی محرومیت مادی که با معیار درآمد یا مصرف سنجیده می‌شود. غذای کافی، مسکن، تحصیلات و بهداشت از جمله نیازهای اساسی است که نبود آن‌ها فقرا را از داشتن زندگی مطلوب محروم می‌سازد (سهیلی، ۱۳۸۵: ۴).
 ۲- رویکرد قابلیت‌ی، بر خورداری یک انسان از قدرت انتخاب، به معنای برخورداری و بهره‌مندی از یک زندگی مناسب و شایسته است (راغفر و ابراهیمی، ۱۳۸۶: ۲۵).
 ۳- رویکرد مبتنی بر طرد اجتماعی، طرد اجتماعی به معنای فقدان مشارکت در نهادهای اجتماعی و نقض حقوق مدنی تعریف شده است ۴- رویکرد کثرت‌گرایانه چمبرز، این رویکرد بر شک و تردید پیرامون عوامل مؤثر بر فقر استوار است. این دیدگاه واقعیت فقر را با توجه به مجموعه دیدگاه‌ها مورد توجه قرار داده و در ارزیابی برنامه‌های توسعه بیشتر به نقطه نظرات مردم توجه دارد. در نگاه چمبرز، فقر آن‌گونه که پرورده‌ی ذهن خود روستاییان است، متمایز از معرف‌هایی است که اقتصاددانان برای درآمد سرانه مطرح می‌کنند و اغلب با آن چه مصلحان بیگانه روستایی ارائه می‌دهند، متفاوت است (چمبرز، ۱۳۸۱: ۱۹۸-۱۹۷).

در زمینه‌ی از بین بردن علل و عوامل فقر دو راهبرد کلان وجود دارد و عبارتند از: ۱- راهبرد رشد اقتصادی ۲- راهبرد توسعه‌ی انسانی. راهبردهای رشد اقتصادی سعی می‌کنند تا پاسخ مناسبی به معضل فقر (درآمدی) از طریق بالا بردن نرخ رشد اقتصادی بدهند. یعنی فقر پدیده‌ای عارضی و موقتی تصور می‌شود که با رشد اقتصادی و نشت، فواید این رشد به سطوح پایین‌تر جامعه منتقل می‌شود و آنچه در این میان نقش‌آفرین است،

متغیرهای کلان اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های بزرگی است که در جامعه، اشتغال و تولید انبوه ایجاد می‌کند، از این رو برنامه‌های کوچک مقیاس و کسب و کار خرد در این میان، چندان جایگاهی ندارند. راهبرد دوم تحت عنوان اولویت‌بخشی به مردم یا همان راهبرد توسعه‌ی انسانی^۱ بیان می‌گردد. که نگاه عمده‌ی آن به عدالت، برابری، جامعیت و تساوی در دسترسی به امکانات در بین جوامع و مردم است. توسعه‌ی انسانی خدماتی از قبیل تغذیه، بهداشت و آموزش را برای آحاد جامعه فراهم می‌سازد تا با مشارکت و سهیم ساختن مردم در طرح‌های توسعه مرتبط با خودشان درجه موفقیت این گونه طرح‌ها را افزایش دهد. این رویکرد قصد دارد با بالا بردن سطح درآمد و ایجاد فرصت‌های درآمدزایی، کیفیت زندگی فقیران روستایی را بهبود بخشد. راهبردهای اجتماع‌مدار یا توسعه‌ی انسانی در برنامه‌های کاهش فقر خود از سه راهبرد استفاده می‌کنند: ۱- راهبرد نیازهای اساسی توسعه^۲ ۲- راهبرد فقرزدایی و اگذاری اعتبارات خرد به وسیله‌ی مؤسسات تأمین مالی خرد ۳- راهبرد صندوق توسعه‌ی محلی^۳ (Escape, 1996). با این راهبردها سه بعد از فقر یعنی، فقر درآمدی، فقر قابلیت‌ی یا مشارکتی و فقر مبتنی بر طرد اجتماعی کاهش می‌یابد و نتیجه آن از بین رفتن انزوای روستایی، تقویت مشارکت فقرای روستایی، به کارگیری سرمایه‌های اجتماعی در امر توسعه، تحقق توسعه‌ی همه‌جانبه و پایدار، توانمندی روستاییان و تقویت هرچه بیشتر سازمان‌های غیردولتی یا خیریه در امر توسعه‌ی روستاها می‌شود (جباری، ۱۳۸۴: ۴). جهت رسیدن به این هدف سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های منسجم لازم است.

نمودار ۱: نقش کمیته امداد در بهبود زندگی مددجویان

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

توسعه‌ی خدمات اجتماعی به مناطق محروم با اولویت بخش‌های آموزش و پرورش، آموزش عالی، بهداشت و درمان، و تأمین اجتماعی در جهت بهبود و ارتقاء سطح رفاه خانوار و محرومیت‌زدایی با رویکرد نیازهای اساسی و در برنامه‌ی دوم توسعه (۱۳۷۸-۱۳۷۴)، توسعه و بهبود کیفیت شرایط عمومی زندگی مردم، بهبود نظام تأمین اجتماعی، توجه به مناطق محروم و روستاها با اولویت اشتغال، بهداشت، آموزش، تولید و عمران، و گسترش بیمه‌ی همگانی. در برنامه‌ی سوم توسعه (۱۳۸۳-۱۳۷۹)، حمایت بخش غیربیمه‌ای، پیشگیری، توان بخشی و حمایتی برای نیازمندان، برنامه‌های اشتغال، مسکن و آموزش برای گروه‌های نیازمند، پرداخت مستمری به نیازمندانی که توان فعالیت ندارند و در برنامه‌ی چهارم توسعه (۱۳۸۸-۱۳۸۴)، ۱- ایجاد امنیت شغلی ۲- ارتقاء امنیت غذا و تغذیه ۳- برابری فرصت‌ها و امکانات دستیابی به آموزش، اشتغال، سرمایه ۴- توجه ویژه به مناطق، اقشار محروم و افزایش درآمد آنان و اعطای یارانه‌های هدفمند ۵- افزایش

در این زمینه در دوره‌ی پیش از انقلاب هرچند سیاست‌ها و برنامه‌ها، مسأله‌ی فقر را به شکل مستقیم هدف‌گذاری نکرده‌اند، اما به‌طور غیرمستقیم اکثر سیاست‌ها و اهداف برنامه‌های پیشین در راستای افزایش رفاه جامعه با رویکرد نیازهای اساسی بوده است (مهدی/رائی، ۱۳۸۴: ۱۰-۹). در دوران بعد از انقلاب برنامه مبارزه با فقر در قانون اساسی پیش‌بینی گردیده و در اصول ۳، ۲۱، ۲۹، ۳۱، ۴۳ قانون اساسی به صراحت دیده می‌شود (راغفر و ابراهیمی، ۱۳۸۶: ۵۶). در اصل سوم بند ۱۲، پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه جهت ایجاد رفاه و رفع فقر در زمینه‌ی تغذیه و مسکن و کار، بهداشت و تعمیم بیمه، در اصل سی‌ام، تأمین وسایل آموزش و پرورش رایگان و وسایل تحصیلی تا سرحد خودکفایی، اصل سی‌یک، ارائه‌ی مسکن متناسب با رعایت اولویت نیازمندان، اصل ۲۹، برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، و... در اصل ۴۳، تأکید بر ریشه‌کنی فقر و محرومیت مدنظر بود و اما در برنامه‌ی اول توسعه (۱۳۷۲-۱۳۶۸)،

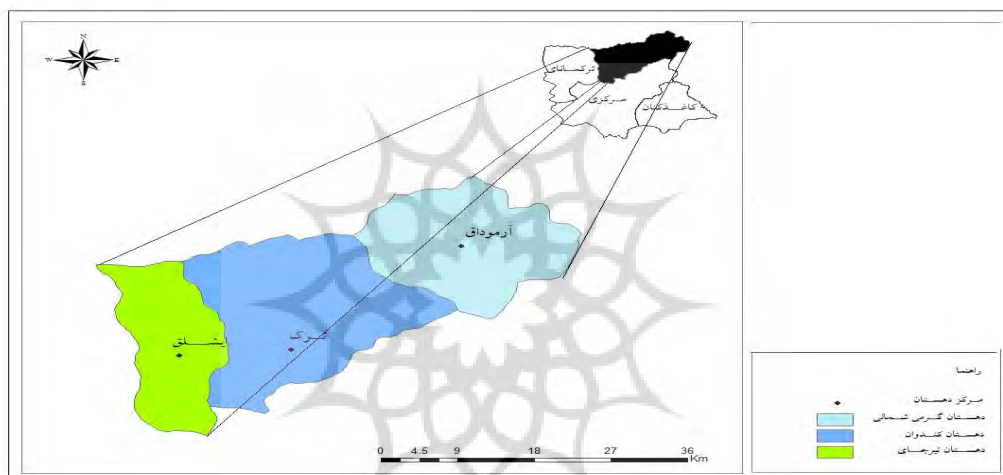
تأمین نیازهای اساسی مردم ۶- کاهش فقر و محرومیت از طریق اجرای برنامه‌های توانمندسازی برای جمعیت فعال واقع در سه دهک اول تا سوم درآمدی مدنظر بود (رائی، ۱۳۸۴: ۱۲-۱۱). در مجموع رویکرد فقرزدایی پس از انقلاب را می‌توان حرکت از نیازهای اساسی به سمت توانمندسازی و مشارکت محلی، بر اساس الگوی نیازهای اساسی توسعه و تشخیص نیاز توسط جوامع محلی برای ارائه‌ی خدمات اجتماعی و واگذاری برخی امور مانند طرح‌های عمرانی کوچک به سازمان‌های غیر دولتی، متناسب با ظرفیت‌های محلی دانست (mellat.majlis.ir). در مورد سازمان‌های خیریه‌ای باید گفت: بیشتر این سازمان‌ها هم در سال‌های اخیر از این رویکرد استفاده می‌کنند. یکی از این سازمان‌ها، کمیته‌ی امداد است که در تاریخ ۱۴ اسفندماه ۱۳۵۷ بر اساس حکم امام (ره) برای مدت نامحدود و بر اساس اساسنامه مصوب از نوع مؤسسات غیرانتفاعی و عمومی غیردولتی و عام‌المنفعه، شکل گرفت (پناهی، ۱۳۸۵: ۲۴۲). رویکرد فوق برای کمیته امداد یک هدفی برای توسعه‌ی کیفیت زندگی مددجویان است. نتایج مدل شماره‌ی (۱) فوق در واقع اشاره به این امر می‌باشد، بطوری‌که در مورد تأثیر توسعه‌ی کمیته امداد می‌توان گفت که: فعالیت‌های کمیته امداد، بیشتر در جهت تأمین رفاه مددجویان تحت پوشش روستایی از طریق توانمندسازی و خوداتکایی می‌باشد که این امر از طریق مشارکت همه‌ی مددجویان در طرح‌های توسعه کمیته امداد میسر خواهد بود که در صورت موفقیت منجر به نابودی فقر و تحقق توسعه‌ی مشارکتی خواهد شد که در این راه کمیته‌ی امداد از دو راهبرد:

سیاست‌های مستقیم کمیته امداد است که سعی می‌کند با تأمین نیازهای اساسی و اولیه زندگی مددجویان (خوراک، پوشاک، مسکن و...) فقر را کنترل نماید. در واقع این سیاست‌ها همان پیروی از مدل سنتی رفاه است که متأسفانه کمیته‌ی امداد تا سالیان متمادی از این سیاست‌ها پیروی می‌کرد. ولی به مرور ثابت شد که این برنامه‌های کوچک مقیاس چندان جایگاهی ندارند. لذا کمیته‌ی امداد در این اواخر به استفاده از راهبرد توسعه‌ی انسانی به واسطه‌ی سیاست‌های غیرمستقیم که ریشه‌کنی فقر در افق بلندمدت مدنظر دارد، گرایش پیدا کرده است. این سیاست با توسعه‌ی سرمایه‌ی انسانی فقرا از طریق گسترش آموزش و بهداشت و ارتقای فرصت‌های اقتصادی، ایجاد اشتغال و توسعه‌ی عمران روستایی می‌تواند سهم بسزایی در بهبود کیفیت زندگی و رفاه مددجویان تحت پوشش داشته باشد. بنابراین کمیته‌ی امداد باید در سیاست‌ها و برنامه‌های فقرزدایی خود هر چه بیشتر از سیاست‌های مستقیم دوری گزیند و به تأمین خدماتی از قبیل تغذیه، بهداشت و آموزش و... برای تمام مددجویان تحت پوشش از طریق مشارکت و سهم ساختن آن‌ها در طرح‌های توسعه مبادرت نماید تا بدین وسیله با بالا رفتن سطح درآمد و ایجاد فرصت‌های اشتغال و درآمدزایی، ابعاد مختلف فقر (فقر درآمدی، فقر قابلیت‌ی یا مشارکتی و فقر مبتنی بر طرد اجتماعی) کاهش یافته و در نتیجه‌ی آن با از بین رفتن انزوایگزینی، تقویت مشارکت مددجویان روستایی، به‌کارگیری سرمایه‌های اجتماعی در امر توسعه، تحقق توسعه‌ی همه‌جانبه و پایدار، توانمندی روستاییان و توسعه‌ی روستاها هر چه بیشتر محقق شود (جباری، ۱۳۸۴: ۲۴). فعالیت‌های کمیته‌ی امداد در منطقه‌ی مورد مطالعه در مدت یک دهه (۱۳۸۸-۱۳۷۷) در سه بُعد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی (مساکن) مددجویان می‌باشد.

ویژگی‌های منطقه‌ی مورد مطالعه

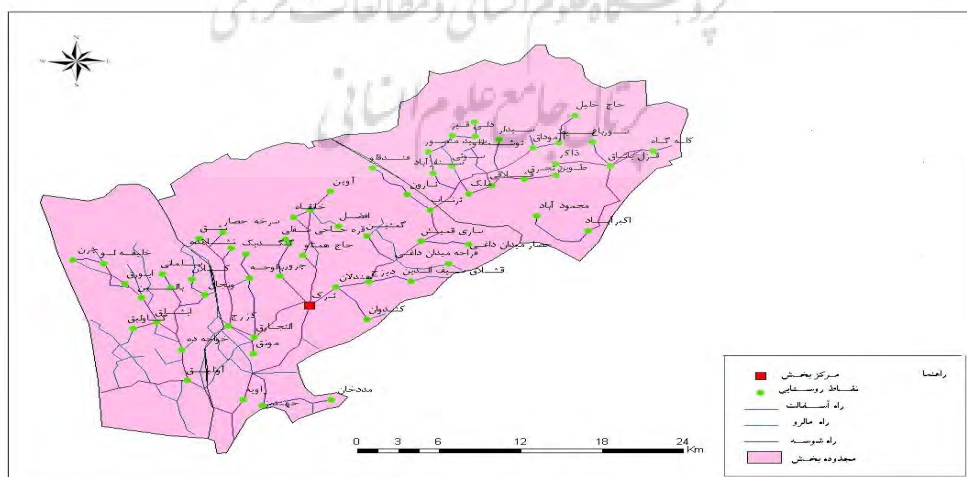
بخش کندوان با ۱۲۴۴ کیلومتر مربع مساحت، ۲۲ درصد از مساحت شهرستان میانه را تشکیل می‌دهد. این بخش از شمال به شهرستان سراب، از شرق به استان اردبیل و از جنوب و غرب به شهرستان میانه محدود است و در موقعیت جغرافیایی ۴۷ تا ۴۸ درجه طول شرقی و ۳۷ تا ۳۸ درجه عرض شمالی به مرکزیت شهر ترک واقع شده است (نائبی، ۱۳۸۴: ۵۲).

طبق سرشماری آبان ۱۳۸۵ کل جمعیت ساکن در روستاهای این بخش ۲۴۸۲۰ نفر بوده که شامل ۵۸۷۵ خانوار می‌باشد. از این تعداد ۹۲۰ خانوار، شامل ۴۶ خانوار شهری و ۸۷۴ خانوار روستایی با جمعیتی معادل ۱۰۷ نفر شهری و ۲۰۴۹ نفر روستایی و در مجموع ۲۱۵۶ نفر تحت پوشش کمیته امداد قرار دارند (سالنامه آماری کمیته امداد، ۱۳۸۵: ۳).

شکل ۱: نقشه دهستان‌های بخش کندوان میانه

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

شکل ۲: نقشه توزیع پراکندگی روستاهای مورد مطالعه (بخش کندوان)

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

مواد و روش انجام تحقیق

گرمه شمالی و تیرچای) به صورت تصادفی انتخاب و ۱۶۰ خانوار تحت پوشش از این سه دهستان به صورت جامعه نمونه از طریق فرمول کوکران به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و از آزمون‌های ناپارامتریک ویلکاکسون و مک‌نمار، استفاده شده است. به منظور بررسی عملکرد کمیته امداد در نزد مددجویان تحت پوشش در سه بعد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی، اقدام به طراحی گویه در هر یک از مؤلفه‌های پژوهش، مطابق با جدول شماره‌ی (۱) در دو دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش شده است.

روش انجام تحقیق به شکل توصیفی-تحلیلی است. جمع آوری داده‌های مورد نیاز از طریق مشاهده، مصاحبه و طراحی پرسشنامه (به روش میدانی و با مصاحبه حضوری با مددجویان) صورت گرفته و روایی با استفاده از آزمون کرونباخ با رقم حدود ۰/۷۱۹۲ و پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ با ضریب معادل ۰/۸۶۵۴ می‌باشد که قابل قبول است و جامعه‌ی نمونه آماری نیز مبتنی بر ۶۸ روستای بخش کندوان شهرستان میانه (در سه دهستان کندوان،

جدول ۱: مؤلفه و گویه‌های مورد استفاده در پژوهش

مؤلفه	گویه
وضعیت آموزش	امکان تحصیل فرزندان در دوره دبستان، راهنمایی، دبیرستان، استفاده از کلاس‌های تقویتی در سه مقطع تحصیلی، گذراندن آموزش‌های مهارتی (گلدوزی، خیاطی و غیره) برای دختران، ترویجی، کشاورزی، دامداری و غیره) برای پسران، شرکت در کلاس‌های عقیدتی، بهداشتی و کمک‌های اولیه، مشاوره و تنظیم خانواده و حضور مددجویان در کلاس‌های آموزشی، هزینه‌ی آموزشی (کتب درسی و ایاب و ذهاب و پوشاک دانش‌آموزان و غیره)
اوقات فراغت	رفت و آمد با همکاران و دوستان، مطالعه (کتاب، روزنامه و...)، موسیقی، ورزش، مسافرت خارج از روستا (زیارت و...)، استفاده از وسایل سمعی و بصری مانند، تلویزیون، رادیو و...
مشارکت	مشارکت مالی، مشارکت یدی، مشارکت مشورتی، مشارکت اجتماعی- سیاسی، مشارکت در طرح‌ها و کارهای گروهی، عضویت زنان روستایی در شوراهای
وضعیت مصرفی کالاهای بادوام	دارا بودن رادیو، ضبط صوت، تلویزیون، چرخ خیاطی، ماشین لباس‌شویی، اجاق گاز، یخچال، جاروبرقی، فرش، کولر، تلفن، دوچرخه، موتورسیکلت، ماشین سواری
وضعیت مصرف مواد غذایی	میزان مصرف نان، گوشت، مرغ، ماهی، برنج، روغن، میوه و سبزیجات، حبوبات، قند و شکر، لبنیات، تخم‌مرغ
وضعیت بیمه	دارا بودن دفترچه بیمه روستایی، بیمه عمر و بیمه دامداری
وضعیت اشتغال	دریافت وام خوداشتغالی، وام ازدواج (هدیه ازدواج)، وام مسکن، اشتغال خانوار، میزان رضایت شغلی، تنوع شغلی
وضعیت درآمد	میزان درآمد، میزان تنوع درآمد، حمایت نقدی و جنسی کمیته امداد، میزان پس‌انداز، میزان هزینه، رضایت از درآمد
وضعیت فیزیکی مسکن	نوساز بودن مسکن، دارا بودن سرویس بهداشتی، سیستم‌های گرمایشی، سرمایشی، روشنایی و ایمنی، اندازه زیربنا، تعداد اتاق در هر واحد، کیفیت مصالح، دسترسی به راه، آب، برق، تلفن

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

یافته‌های تحقیق

توجه به جدول شماره‌ی (۲) در زمینه امکان تحصیل فرزندان مددجو در مقاطع مختلف تحصیلی با یک روند افزایشی روبرو هستیم. تعداد و درصد بالایی از مددجویان افزایش امکانات تحصیلی و آموزشی را اذعان می‌کنند.

الف- یافته‌های توصیفی: در این قسمت محاسبه میانگین‌ها به خاطر جلوگیری از تعدد جداول در قسمت آمار استنباطی به آن اشاره شده و فراوانی‌ها و درصد فراوانی در همه‌ی مؤلفه‌ها و گویه‌های مرتبط مورد بررسی قرار می‌گیرد. در بخش وضعیت آموزش با

وضعیت مشارکت

است که نتایج به دست آمده از پرسشنامه از دید پاسخگویان در مورد اینکه وضعیت هر یک از گویه‌های مؤثر بر این مؤلفه را چگونه ارزیابی می‌کنید، در جدول (۳) آورده شده است.

یکی دیگر از مؤلفه‌های تحقیق که از دید جامعه نمونه مورد سنجش قرار گرفت، کیفیت مشارکت، تعامل و همبستگی در بین مددجویان تحت پوشش

جدول ۲: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به مؤلفه وضعیت آموزش

ردیف	ابعاد اجتماعی	قبل از تحت پوشش				بعد از تحت پوشش			
		فراوانی		درصد		فراوانی		درصد	
		کم	ناحدودی	زیاد	بسیار زیاد	کم	ناحدودی	زیاد	بسیار زیاد
گویه	گویه	کم	ناحدودی	زیاد	بسیار زیاد	کم	ناحدودی	زیاد	بسیار زیاد
امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی دبستان	امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی راهنمایی	۵۷	۴۰	۱۳	۰	۵۸/۵	۳۱/۱	۱۰/۴	۰
امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی دبیرستان	استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی دبستان	۲۸	۲۴	۱۰	۰	۴۷/۸	۴۰/۸	۱۱/۴	۰
استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی راهنمایی	استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی دبیرستان	۴۰	۱۷	۳	۰	۷۴/۲	۲۳/۲	۲۷	۰
آموزش‌های مهارتی برای دختران	آموزش‌های مهارتی برای پسران	۴۹	۲۲	۲	۰	۸۱/۸	۲۳/۳	۲۴	۰
برگزاری کلاس‌های عقیدتی	کلاس‌های بهداشتی	۱۵۲	۱۱	۰	۰	۹۷/۶	۵/۷	۰	۰
مشاوره و تنظیم خانواده	حضور مددجویان در کلاس‌های آموزشی	۱۳۴	۱۹	۰	۰	۸۸	۱۲	۰	۰
هزینه‌های آموزشی (کتب درسی، ایاب و ذهاب و...)		۹۷	۱۴۳	۲	۰	۷۴/۷	۴۳	۱/۲	۰

مآخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۳: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به مؤلفه وضعیت مشارکت

مؤلفه	ابعاد اجتماعی		قبل از تحت پوشش						بعد از تحت پوشش					
	فراوانی			درصد			فراوانی			درصد				
	هیچ	کم	زیاد	بسیار زیاد	زیاد	تأخیری	هیچ	کم	زیاد	بسیار زیاد	زیاد	تأخیری		
مشارکت	مشارکت مالی	۱۵۵	۲	۰	۰	۰	۱۵۷	۰	۰	۰	۰	۰		
	مشارکت بدی	۱۳۳	۲۴	۰	۰	۰	۱۱۸	۰	۰	۰	۰	۰		
	مشارکت مشورتی	۶۹	۷۰	۱۶	۰	۰	۳۷	۰	۰	۰	۰	۰		
	مشارکت اجتماعی - سیاسی	۳۷	۶۰	۵۷	۴	۰	۵۰	۲۱	۲	۰	۰	۱/۸		
	مشارکت در طرح‌ها و کارهای گروهی	۹۴	۵۳	۷	۲	۰	۷۰	۳۲	۱	۰	۰	۲/۷		
	عضویت زنان روستایی در شوراها	۱۴۳	۱۲	۰	۰	۰	۱۳۹	۰	۰	۰	۰	۰		

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

وضعیت بیمه

بررسی وضعیت بیمه یکی دیگر از مؤلفه‌های دیگر مورد بررسی است. با توجه به جدول شماره‌ی (۵)، در تمام گویه‌ها، فراوانی‌ها و درصد آن‌ها نشانگر وضعیت مطلوب بیمه نسبت به قبل از تحت پوشش است.

وضعیت اوقات فراغت

با توجه به داده‌های توصیفی جدول شماره‌ی (۴) و با توجه به هر یک از گویه‌های مورد بررسی می‌توان گفت وضعیت اوقات فراغت با در نظر گرفتن تعداد و درصد به دست آمده، نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد.

جدول ۴: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به وضعیت مؤلفه گذران اوقات فراغت

مؤلفه	ابعاد اجتماعی		قبل از تحت پوشش						بعد از تحت پوشش					
	فراوانی			درصد			فراوانی			درصد				
	هیچ	کم	زیاد	بسیار زیاد	زیاد	تأخیری	هیچ	کم	زیاد	بسیار زیاد	زیاد	تأخیری		
اوقات فراغت	رفت و آمد با همکاران، دوستان و خویشاوندان	۳۶	۶۵	۵۸	۱	۰	۱۷	۵۰	۱	۰	۰	۲		
	مطالعه‌ی کتاب، روزنامه و مجلات	۱۰۲	۴۱	۱۲	۲	۰	۹۰	۳۴	۱/۱	۰	۰	۱		
	گوش دادن به موسیقی	۹۷	۵۰	۸	۲	۰	۸۹	۲۸	۱	۰	۰	۰		
	انجام فعالیت‌های ورزشی	۱۰۹	۳۲	۱۳	۶	۰	۱۱۳	۲۸	۱/۶	۰	۰	۰		
	مسافرت به خارج از روستا	۳۵	۸۴	۳۶	۲	۰	۱۴	۵۰	۶	۰	۰	۱/۱		
	میزان استفاده از تلویزیون، رادیو	۲۴	۷۶	۵۲	۸	۰	۱۲	۴۴	۳/۴	۰	۰	۱		

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۵: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به وضعیت بیمه

مؤلفه	ابعاد اجتماعی	قبل از تحت پوشش				بعد از تحت پوشش			
		فراوانی		درصد		فراوانی		درصد	
بیمه روستایی	گویه	هست	نیست	هست	نیست	هست	نیست	هست	نیست
	بیمه روستایی	۸۳	۷۷	۵۴/۳	۴۵/۷	۱۵۴	۶	۹۷/۶	۲/۴
	بیمه عمر	۰	۱۶۰	۰	۱۰۰	۷۸	۸۲	۴۱/۴	۵۴/۶
	بیمه دامداری	۰	۱۶۰	۰	۱۰۰	۵۶	۱۰۴	۳۱/۵	۶۸/۵

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

وضعیت مصرف کالاهای بادوام

الگوی مصرف مواد غذایی

یافته‌های توصیفی مربوط به الگوی مصرف مواد غذایی در نزد مددجویان تحت پوشش حاکی از این است که این الگو نسبت به دوره‌های قبل از تحت پوشش بهبود یافته است.

یکی دیگر از مؤلفه‌های مورد بررسی که از دید جامعه نمونه مورد سنجش قرار گرفت، الگوی مصرف کالاهای بادوام است که نتایج به دست آمده از پرسشنامه از دید پاسخگویان در مورد اینکه وضعیت هر یک از گویه‌های مؤثر بر این مؤلفه را چگونه ارزیابی می‌کنید، در جدول (۶) آورده شده است.

جدول ۶: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به وضعیت مؤلفه الگوی مصرف کالاهای بادوام

مؤلفه	ابعاد اجتماعی	قبل از تحت پوشش				بعد از تحت پوشش			
		فراوانی		درصد		فراوانی		درصد	
الگوی مصرف کالاهای مصرفی بادوام	گویه	داشتن	نداشتن	داشتن	نداشتن	داشتن	نداشتن	داشتن	نداشتن
	ضبط	۱۴۴	۱۶	۹۲/۶	۷/۴	۷۰	۸۷	۳۲/۴	۶۷/۶
	رادیو	۹۴	۶۳	۶۱/۱	۳۹/۹	۱۲۳	۲۴	۹۱/۱	۸/۹
	تلویزیون سیاه‌وسفید	۸۷	۷۰	۵۰/۸	۴۹/۲	۱۰۲	۵۸	۵۲/۵	۴۷/۵
	تلویزیون رنگی	۴۰	۱۱۷	۸۲/۲	۱۷/۸	۸۳	۷۴	۵۶/۸	۴۳/۲
	چرخ خیاطی	۶۴	۹۳	۷۳/۷	۲۶/۳	۱۲۰	۳۷	۷۲/۸	۲۷/۲
	ماشین لباس‌شویی	۲	۱۵۵	۱/۸	۹۸/۲	۱۳	۱۴۴	۸/۹	۹۱/۱
	اجاق گاز	۴۹	۱۱۱	۳۵/۶	۶۴/۴	۸۹	۶۸	۶۲	۳۸
	یخچال	۳۳	۱۲۵	۸۱/۶	۱۸/۴	۱۴۵	۱۵	۸۹/۳	۱۰/۷
	جاروبرقی	۲۲	۱۳۵	۱۱/۳	۸۸/۷	۳۲	۱۲۵	۱۴/۶	۸۵/۴
	فرش	۷۸	۸۳	۴۷/۲	۵۲/۸	۱۱۰	۵۰	۶۳/۲	۳۶/۸
	کولر	۶	۱۵۱	۱/۹	۹۸/۱	۶	۱۵۱	۳/۱	۹۶/۹
	تلفن	۵۳	۱۰۴	۳۷/۱	۶۲/۹	۱۰۶	۵۴	۶۴/۵	۳۵/۵
	دوچرخه	۱۱	۱۴۶	۴/۶	۹۵/۴	۱۰	۱۴۷	۵/۹	۹۴/۱
	موتورسیکلت	۲	۱۵۵	۱/۱	۸۹/۹	۸	۱۴۹	۵/۲	۹۴/۸
	ماشین سواری	۲	۱۵۵	۱/۱	۸۹/۹	۶	۱۵۱	۴/۶	۹۵/۴

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۷: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به وضعیت مصرف مواد غذایی یا کالاهای بی‌دوام

ردیف	ابعاد اجتماعی	قبل از تحت پوشش						بعد از تحت پوشش					
		فراوانی			درصد			فراوانی			درصد		
		ح _۱	م _۱	ز _۱	ح _۲	م _۲	ز _۲	ح _۳	م _۳	ز _۳	ح _۴	م _۴	ز _۴
	گویه	۹۷	۵۹	۴	۶۸	۳۰/۸	۱/۱	۷۷	۷۵	۸	۳۴/۹	۵۷	۸/۲
	انواع نان	۱۳۵	۲۵	۰	۸۶/۶	۱۳/۴	۰	۱۲۰	۳۹	۱	۶۹/۱	۳۰/۹	۱
	گوشت	۱۳۶	۲۲	۲	۸۶/۹	۱۲/۱	۹	۵۴	۸۴	۲۲	۴۱/۵	۵۱/۲	۷/۳
	مرغ	۱۳۹	۲۱	۰	۸۳/۶	۱۶/۴	۰	۱۲۹	۳۱	۰	۷۹/۳	۲۰/۷	۰
	ماهی	۱۰۴	۵۴	۲	۶۹/۹	۲۹/۲	۹	۲۹	۱۰۸	۲۳	۲۴	۶۹/۱	۶/۹
	برنج	۱۳۶	۲۴	۰	۸۷/۱	۱۲/۹	۰	۱۱۲	۴۵	۳	۷۰/۶	۲۷/۴	۲
	روغن‌ها و چربی‌ها	۱۴۳	۱۷	۰	۹۱/۶	۸/۴	۰	۱۰۵	۴۶	۹	۶۸/۵	۲۹/۷	۱/۹
	میوه و سبزیجات	۱۳۸	۲۱	۱	۸۴/۲	۱۵/۷	۰	۱۰۷	۳۷	۱۶	۸۶/۵	۱۱/۸	۱/۷
	حبوبات	۱۳۳	۲۷	۰	۸۵/۶	۱۴/۴	۰	۱۱۱	۴۰	۹	۵۹/۷	۳۱/۷	۸/۶
	قند و شکر	۸۶	۶۸	۶	۵۶/۳	۴۰/۹	۲/۸	۳۷	۹۱	۳۲	۳۱/۴	۵۶/۲	۱۲/۵
	لبنیات	۱۰۲	۵۳	۵	۷۲/۲	۲۵/۱	۲/۷	۵۵	۷۴	۲۹	۴۶/۷	۴۳/۶	۱۰/۸
	تخم‌مرغ												

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

کیفیت اشتغال و درآمد

وضعیت کالبدی مساکن مددجویان

همان‌طور که جدول شماره ۹ نشان می‌دهد در تمام گویه‌های مورد بررسی تعداد و درصد فراوانی نسبت به قبل از تحت پوشش روند کاملاً مثبتی را نشان می‌دهد.

یکی دیگر از مؤلفه‌های مورد بررسی که از دید جامعه‌ی نمونه مورد سنجش قرار گرفت، وضعیت اشتغال و درآمد است که نتایج به دست آمده از پرسشنامه از دید پاسخگویان در مورد اینکه وضعیت هر یک از گویه‌های مؤثر بر این مؤلفه را چگونه ارزیابی می‌کنید، در جدول شماره‌ی ۸ آورده شده است.

جدول ۸: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به وضعیت مؤلفه وضعیت اشتغال و درآمد

مؤلفه	ابعاد اقتصادی	قبل از تحت پوشش								بعد از تحت پوشش							
		فراوانی				درصد				فراوانی				درصد			
		کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد
وضعیت اشتغال	وام خود اشتغالی	۱۱۷	۱۰	۰	۰	۹۱/۹	۸/۱	۰	۰	۴۱	۳۳	۲۳	۱/۹	۳۴/۱	۱۹	۳	۰
	وام از دواج و هدیه از دواج	۱۰۵	۸	۰	۰	۹۲/۳	۷/۷	۰	۰	۶۴	۳۳	۱۹	۱۹	۱۹	۳	۰	
	اشتغال سرپرست خانوار	۱۰۰	۴	۱	۰	۹۸/۱	۱/۵	۰	۰	۸۹/۱	۸/۱۶	۸/۱۶	۱/۵	۱/۵	۰	۰	
	رضایت شغلی	۱۲۸	۱۱	۰	۰	۹۳/۹	۶/۱	۰	۰	۸۷/۶	۱۲/۴	۱۲/۴	۰	۰	۰	۰	
	تنوع شغلی	۱۰۰	۴	۱	۰	۹۸/۱	۱/۵	۰	۰	۷۷	۲۱/۱	۲۱/۱	۱۱/۹	۱۱/۹	۰	۰	
	میزان درآمد خانوار	۱۱۲	۱۸	۰	۰	۸۲/۵	۱۲/۵	۰	۰	۸۵	۱۵	۱۵	۰	۱	۰	۰	
وضعیت درآمد	تنوع درآمدی	۱۵۰	۴	۰	۰	۹۷/۵	۲/۵	۰	۰	۹۶/۴	۳/۶	۳/۶	۰	۰	۰	۰	
	حمایت مالی	۱۵۶	۲	۰	۰	۹۷/۳	۱/۲	۰	۰	۹۶/۴	۳/۶	۳/۶	۰	۰	۰	۰	
	حمایت کالایی	۱۵۶	۲	۰	۰	۹۷/۳	۱/۲	۰	۰	۸۲/۱	۱۷/۹	۱۷/۹	۰	۰	۰	۰	
	پس انداز	۱۵۵	۲	۰	۰	۹۹/۲	۰/۸	۰	۰	۹۵/۳	۴/۷	۴/۷	۰	۰	۰	۰	
	رضایت از درآمد	۱۳۵	۲۱	۰	۰	۸۳/۵	۱۶/۱	۰	۰	۶۴/۳	۳۴/۴	۳۴/۴	۰	۰	۰	۰	
	رضایت از درآمد خانوار	۱۱۲	۱۸	۰	۰	۸۲/۵	۱۲/۵	۰	۰	۸۵	۱۵	۱۵	۰	۱	۰	۰	

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۹: توزیع فراوانی نظرات مددجویان نسبت به مؤلفه وضعیت کالبدی مسکن مددجویان

مؤلفه	ابعاد کالبدی	قبل از تحت پوشش								بعد از تحت پوشش							
		فراوانی				درصد				فراوانی				درصد			
		بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب
وضعیت فیزیکی مسکن	نوساز بودن مسکن	۱۳۴	۲۶	۰	۰	۱۸	۱۸	۰	۰	۵۸/۵	۳۸/۱	۲/۴	۰	۰	۰	۰	
	سرویس بهداشتی	۴۷	۱۰۷	۶	۰	۲۵/۲	۷۳	۱/۸	۰	۱۵/۲	۶۱/۳	۱۷/۹	۴/۴	۱/۳	۰	۰	
	سیستم سرمایشی	۷۸	۷۷	۵	۰	۵۲/۱	۴۲/۹	۱/۱	۰	۲۶/۷	۵۱/۲	۱۶/۶	۴/۳	۱/۳	۰	۰	
	وجود سیستم گرمایشی	۵۸	۹۴	۸	۰	۳۳/۷	۶۲/۷	۳/۶	۰	۲۰/۳	۵۰/۹	۳۳/۲	۴/۳	۱/۳	۰	۰	
	اندازه زیربنا	۵۹	۸۱	۱۹	۱	۴۴/۴	۴۶/۴	۹/۲	۰	۳۹/۹	۳۸/۹	۲۰/۲	۲/۸	۱/۳	۰	۰	
	روشنایی	۵۲	۹۷	۱۱	۰	۳۱/۶	۶۴/۵	۴	۰	۲۸/۹	۳۸/۹	۲۸/۹	۳/۵	۱/۳	۰	۰	
	سیستم ایمنی	۷۸	۷۵	۷	۰	۵۰/۳	۴۶/۲	۳/۵	۰	۳۴/۷	۳۷/۶	۲۱/۸	۳/۳	۳/۳	۰	۰	
	تعداد اتاق در هر واحد	۴۷	۹۹	۱۴	۰	۳۳	۶۰/۳	۶/۷	۰	۳۳/۶	۳۳/۶	۲۱/۸	۵۳/۳	۱/۳	۰	۰	
	کیفیت مصالح	۷۸	۷۵	۷	۰	۴۶/۱	۴۹/۵	۴/۳	۰	۳۳/۵	۴۲/۶	۱۷/۴	۲/۲	۰	۰	۰	
	دسترسی به آب، برق و تلفن	۶۴	۸۳	۱۳	۰	۴۳/۷	۵۰/۳	۶	۰	۳۲/۷	۳۲/۷	۲۲/۱	۱/۹	۰	۰	۰	
	بسیار خوب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
	خوب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
	متوسط	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
بد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰		

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

ب- یافته‌های استنباطی

افزایش همراه بوده به طوری که تعداد رتبه‌های مثبت نسبت به رتبه‌های منفی و سطح معناداری (به غیر از یک مورد: یعنی برگزاری کلاس‌های بهداشتی و کمک‌های اولیه) در بعد از تحت پوشش نسبت به قبل از تحت پوشش بیشتر می‌باشد.

۲- همان‌طور که جدول (۱۱) نشان می‌دهد، با توجه به میانگین داده‌ها و تفاوت رتبه‌های منفی و مثبت و سطوح معناداری، گویه‌های مشارکت مالی و مشارکت مشورتی و عضویت زنان در شوراهای اسلامی روستاها، از تفاوت معناداری در نزد مددجویان تحت پوشش برخوردار نیست.

برای تجزیه و تحلیل مؤلفه‌ی وضعیت آموزش، مشارکت، گذران اوقات فراغت، الگوی مصرف کالاهای بی دوام، وضعیت اشتغال و درآمد، وضعیت فیزیکی مسکن، از آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون و برای تجزیه و تحلیل وضعیت الگوی مصرف کالاهای بادوام و وضعیت بیمه از آزمون دو ارزشی مک‌نمار، استفاده شده است. مجموع تحلیل داده‌های مورد استفاده در فرآیند تحقیق منتج به نتایج زیر شده است. ۱- به منظور سنجش وضعیت مؤلفه آموزش از ۱۳ گویه استفاده شده است. میانگین گویه‌های مورد ارزیابی با

جدول ۱۰: تغییرات وضعیت آموزشی مددجویان روستایی در دو دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش

ردیف	ابعاد اجتماعی گویه	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
	امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی دبستان	۱/۶۰۰۰	۲/۷۲۳۸	۷۸	۰	۲۰	-۷/۹۱۱	۰/۰۰۰
	امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی راهنمایی	۱/۷۰۹۷	۲/۸۷۳۲	۴۶	۰	۱۲	-۶/۰۲۸	۰/۰۰۱
	امکان تحصیل فرزندان در دوره‌ی دبیرستان	۱/۷۴۰۷	۲/۸۸۴۶	۱۷	۰	۴	-۳/۷۳۹	۰/۰۰۰
	استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی دبستان	۱/۳۳۶۴	۲/۰۰۹۶	۵۱	۴	۳۹	-۶/۰۶۱	۰/۰۰۰
	استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی راهنمایی	۱/۳۸۳۳	۲/۸۷۳۲	۴۹	۰	۷	-۶/۲۴۸	۰/۰۰۰
	استفاده از کلاس‌های تقویتی در دوره‌ی دبیرستان	۱/۳۶۰۰	۲/۸۸۴۶	۲۰	۰	۱	-۴/۰۰۸	۰/۰۰۰
	آموزش‌های مهارتی برای دختران	۱/۲۷۹۴	۲/۲۹۶۹	۳۷	۰	۲۱	-۵/۴۳۳	۰/۰۰۰
	آموزش‌های مهارتی برای پسران	۱/۴۰۶۲	۲/۲۶۱۵	۳۶	۲	۲۰	-۵/۲۰۲	۰/۰۰۰
	برگزاری کلاس‌های عقیدتی	۱/۰۱۹۴	۱/۰۴۰۰	۶	۳	۱۳۸	-۱/۰۰۰	۰/۳۱۷
	کلاس‌های بهداشتی و کمک‌های اولیه	۱/۰۷۲۸	۱/۰۸۴۴	۱۲	۱۰	۱۲۷	-/۴۲۸	۰/۶۷۰
	مشاوره و تنظیم خانواده	۱/۱۲۴۲	۱/۱۹۷۴	۲۶	۱۲	۱۱۱	-۲/۲۷۱	۰/۰۲۳
	حضور مددجویان در کلاس‌های آموزشی	۱/۰۸۳۳	۱/۰۳۱۸	۴	۱۲	۱۳۹	-۲/۰۰۰	۰/۰۴۶
	هزینه‌های آموزشی (کتاب درسی، ایاب و ذهاب و..)	۱/۳۱۱۶	۲/۷۶۵۲	۱۰۶	۱	۲۲	-۹/۰۸۵	۰/۰۰۰

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۱۱: تغییرات مشارکت مددجویان روستایی در دو دوره ی قبل و بعد از تحت پوشش بر اساس آزمون ویلکاکسون

مؤلفه	ابعاد اجتماعی	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
	مشارکت مالی	۱/۰۱۲۷	۱/۰۰۰	۰	۲	۱۵۵	-۱/۴۱۴	۰/۱۵۷
	مشارکت پذیری	۱/۱۵۲۹	۱/۲۴۸۴	۳۲	۱۷	۱۰۸	-۲/۱۴۳	۰/۰۳۲
	مشارکت مشورتی	۱/۶۵۸۱	۱/۵۱۳۰	۳۳	۵۱	۷۰	-۱/۹۲۹	۰/۰۵۴
	مشارکت اجتماعی-سیاسی	۲/۱۶۵۶	۲/۶۶۲۴	۸۰	۲۳	۵۴	-۵/۷۱۲	۰/۰۰۰
	مشارکت در طرح‌ها و کارهای گروهی	۱/۳۴۳۹	۱/۴۸۴۱	۳۰	۴۸	۷۹	-۲/۱۰۴	۰/۰۳۵
	عضویت زنان روستایی در شوراهای	۱/۰۷۷۴	۱/۱۱۴۸	۱۵	۹	۱۳۱	-۱/۲۲۵	۰/۲۵۴

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

۳- تحلیل وضعیت گذران اوقات فراغت مندرج در جدول (۱۲) نشان می‌دهد که برای سنجش وضعیت گذران اوقات فراغت از (۶) گویه استفاده شده است. با مقایسه ی میانگین گویه‌ها و رتبه‌های مربوط به آنها می‌توان پذیرفت که بر اساس نظرات جامعه‌ی نمونه سطح گذران اوقات فراغت بالاتر از حد متوسط است. ۴- بررسی شاخص امنیت غذایی در نزد مددجویان تحت پوشش منتج از مصرف مواد غذایی شامل: انواع مواد پروتینی، چربی‌ها، لیپیدها و کربوهیدرات‌ها می‌باشد. نتایج تحلیل آماری آزمون ویلکاکسون نشان می‌دهد که اکثر میانگین‌ها و رتبه‌های مثبت در زمینه‌ی مواد غذایی مددجویان نسبت به قبل از تحت پوشش روند افزایشی داشته و سطح معناداری نیز در تمام گویه‌ها کوچک‌تر از آلفا ۰/۰۵ است.

جدول ۱۲: تغییرات وضعیت اوقات فراغت مددجویان روستایی در دو دوره قبل و بعد از تحت پوشش

مؤلفه	ابعاد اجتماعی	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
اوقات فراغت	رفت و آمد با همکاران، دوستان و خویشاوندان	۲/۱۵۰۰	۲/۷۰۶۲	۸۳	۱۲	۶۵	-۶/۶۷۶	۰/۰۰۰
	مطالعه کتاب، روزنامه و مجلات	۱/۴۵۲۲	۱/۷۳۲۵	۳۶	۶	۱۱۵	-۴/۶۸۴	۰/۰۱
	گوش دادن به موسیقی	۱/۴۵۸۵	۱/۶۸۷۹	۳۸	۱۰	۱۰۹	-۳/۹۵۸	۰/۰۰۰
	انجام فعالیت‌های ورزشی	۱/۴۲۶۸	۱/۴۱۴۰	۳۳	۲۸	۹۶	-۰/۳۵۸	۰/۷۲۳
	مسافرت به خارج از روستا	۲/۰۳۱۸	۲/۷۷۷۱	۸۲	۶	۶۹	-۷/۷۰۷	۰/۰۰۰
	میزان استفاده از تلویزیون، رادیو	۲/۲۷۵۰	۲/۷۶۸۸	۷۳	۱۰	۷۷	-۶/۸۲۷	۰/۰۰۰

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۱۳: تغییرات وضعیت مصرف مواد غذایی مددجویان روستایی در دو دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش

مؤلفه	ابعاد اقتصادی	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
انواع نان	۱/۴۱۸۸	۱/۵۶۸۸	۵۲	۳۲	۷۸	-۲/۳۱۳	۰/۰۲۱	
گوشت	۱/۱۵۶۲	۱/۲۵۶۲	۳۷	۲۱	۱۰۲	-۲/۱۰۱	۰/۰۳۶	
مرغ	۱/۱۶۲۵	۱/۸۰۰۰	۹۳	۷	۶۰	-۸/۲۹۲	۰/۰۰۰	
ماهی	۱/۱۳۱۲	۱/۱۹۳۸	۲۲	۱۲	۱۲۶	-۱/۷۱۵	۰/۰۸۶	
برنج	۱/۳۶۲۵	۱/۹۶۲۵	۹۳	۳	۶۴	-۸/۹۷۰	۰/۰۰۰	
روغن‌ها و چربی‌ها	۱/۱۵۰۰	۱/۳۱۸۸	۳۸	۱۴	۱۰۸	-۳/۴۵۹	۰/۰۰۱	
میوه و سبزیجات	۱/۱۰۶۲	۱/۴۰۰۰	۵۰	۱۲	۹۸	-۴/۹۷۱	۰/۰۰۰	
حبوبات	۱/۱۴۳۸	۱/۴۳۱۲	۴۹	۱۷	۹۴	-۴/۴۶۵	۰/۰۰۰	
قند و شکر	۱/۱۶۸۸	۱/۳۷۵۰	۴۸	۲۳	۸۹	-۳/۴۱۲	۰/۰۰۱	
لبنیات	۱/۵۰۰۰	۱/۹۶۸۸	۸۲	۱۷	۶۱	-۶/۵۸۸	۰/۰۰۰	
تخم مرغ	۱/۳۹۳۸	۱/۸۶۲۶	۷۶	۷	۷۷	-۷/۴۴۴	۰/۰۰۰	

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

۲۸۸ و سطح معناداری محاسبه شده می‌توان به وضعیت بیمه مددجویان کمیته‌ی امداد بخش کندوان در دو دوره قبل و بعد از تحت پوشش قرار گرفتن از

تغییرات معناداری برخوردار شده است. نتایج نشان می‌دهند که مددجویان بعد از تحت پوشش دارای بیمه دامداری و بیمه‌ی عمر شده‌اند و بیمه‌ی روستایی نیز بعد از تحت پوشش از افزایش چشمگیری برخوردار شده است. با توجه به افزایش میانگین افراد بیمه شده در بعد از تحت پوشش نسبت به قبل از آن و نیز با توجه به جمع کل تعداد افراد بیمه شده از عدد ۸۳ به

۵- داده‌های جدول (۱۴) نشان‌دهنده‌ی آن است که وضعیت بیمه مددجویان کمیته‌ی امداد بخش کندوان در دو دوره قبل و بعد از تحت پوشش قرار گرفتن از تغییرات معناداری برخوردار شده است. نتایج نشان می‌دهند که مددجویان بعد از تحت پوشش دارای بیمه دامداری و بیمه‌ی عمر شده‌اند و بیمه‌ی روستایی نیز بعد از تحت پوشش از افزایش چشمگیری برخوردار شده است. با توجه به افزایش میانگین افراد بیمه شده در بعد از تحت پوشش نسبت به قبل از آن و نیز با توجه به جمع کل تعداد افراد بیمه شده از عدد ۸۳ به

جدول ۱۴: تغییرات وضعیت بیمه در دو دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش بر اساس آزمون مک‌نمار

مؤلفه	ابعاد اقتصادی	میانگین داده‌ها		قبل از تحت پوشش		بعد از تحت پوشش		سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش	نشده	شده	نشده	شده	
بیمه‌ی روستایی	۱/۰۳۷۵	۱/۴۸۱۲	۸۳	۷۷	۱۵۴	۶	۰/۰۰۰	
بیمه‌ی عمر	۱/۵۱۲۵	۲/۰۰۰۰	۰	۱۶۰	۷۸	۸۲	۰/۰۰۰	
بیمه‌ی دامداری	۱/۶۵۰۰	۲/۰۰۰۰	۰	۱۶۰	۵۶	۱۰۴	۰/۰۰۰	
جمع کل			۸۳	۳۹۷	۲۸۸	۱۹۲	۰/۰۰۰	

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۱۵: تغییرات وضعیت اشتغال و درآمد در دوره قبل و بعد از تحت پوشش بر اساس آزمون ویلکاکسون

مؤلفه	ابعاد اقتصادی	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
وضعیت اشتغال	وام خوداشتغالی	۱/۰۷۸۷	۱/۹۶۹۹	۷۷	۰	۴۷	-۷/۸۵۳	۰/۰۰۰
	وام ازدواج (هدیه ازدواج)	۱/۰۷۰۸	۱/۷۰۵۹	۴۸	۰	۶۱	-۶/۲۲۳	۰/۰۰۰
	اشتغال سرپرست خانوار	۱/۰۵۷۱	۱/۱۳۷۳	۱۱	۳	۸۷	-۲/۱۸۳	۰/۰۲۹
	رضایت شغلی	۱/۰۳۲۹	۱/۱۵۱۳	۲۰	۴	۱۲۶	-۳/۲۶۶	۰/۰۰۱
	تنوع شغلی	۱/۲۷۲۰	۱/۲۵۹۲	۲۴	۱۷	۱۱۳	-۱/۶۵۷	۰/۵۱۱
وضعیت درآمد	میزان درآمد خانوار	۱/۱۳۸۵	۱/۲۵۲۰	۲۷	۱۴	۸۱	-۲/۱۱۱	۰/۰۳۶
	تنوع درآمدی	۱/۰۲۶۰	۱/۰۳۹۷	۶	۴	۱۳۸	-۱/۶۳۲	۰/۵۲۷
	حمایت مالی	۱/۰۱۲۷	۱/۰۵۰۶	۸	۲	۱۴۶	-۱/۸۹۷	۰/۰۰۵
	حمایت کالایی	۱/۰۸۹۷	۱/۱۸۱۲	۲۸	۱۰	۱۱۸	-۱/۹۰۵	۰/۰۵۷
	دریافت وام مسکن	۱/۱۰۹۱	۱/۳۲۷۳	۱۹	۷	۷۷	-۲/۰۴۳	۰/۰۴۱
	پس انداز	۱/۰۷۶۴	۱/۰۵۰۰	۸	۳	۱۴۶	-۱/۰۶۹	۰/۲۸۵
	رضایت از درآمد	۱/۲۴۳۸	۱/۳۴۳۸	۴۰	۲۴	۹۶	-۱/۸۲۶	۰/۰۶۸

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

۸- تحلیل وضعیت مسکن افراد تحت پوشش کمیته امداد بخش کندوان نشان می‌دهد که تمام گویه‌ها وضعیت مطلوبی را نسبت به قبل از تحت پوشش نشان می‌دهند. بدین ترتیب انتظار می‌رود که افراد تحت پوشش از مشکلات کمتری در ارتباط با مسکن برخوردار باشند.

۷- همان‌طور که از جدول استنباط می‌شود، وضعیت گویه‌ها در امر مصرف کالاهای بادوام مددجویان نسبت به قبل از تحت پوشش قرار گرفتن تا حدودی از تفاوت معناداری برخوردار است. به نظر می‌رسد افزایش مصرف کالاهای بادوام با بهبود فرصت‌های شغلی و افزایش سطح درآمد خانوار بستگی مستقیم دارد.

جدول ۱۶: تغییرات وضعیت مصرف کالاهای با دوام در دوره قبل و بعد از تحت پوشش بر اساس آزمون ویلکاکسون

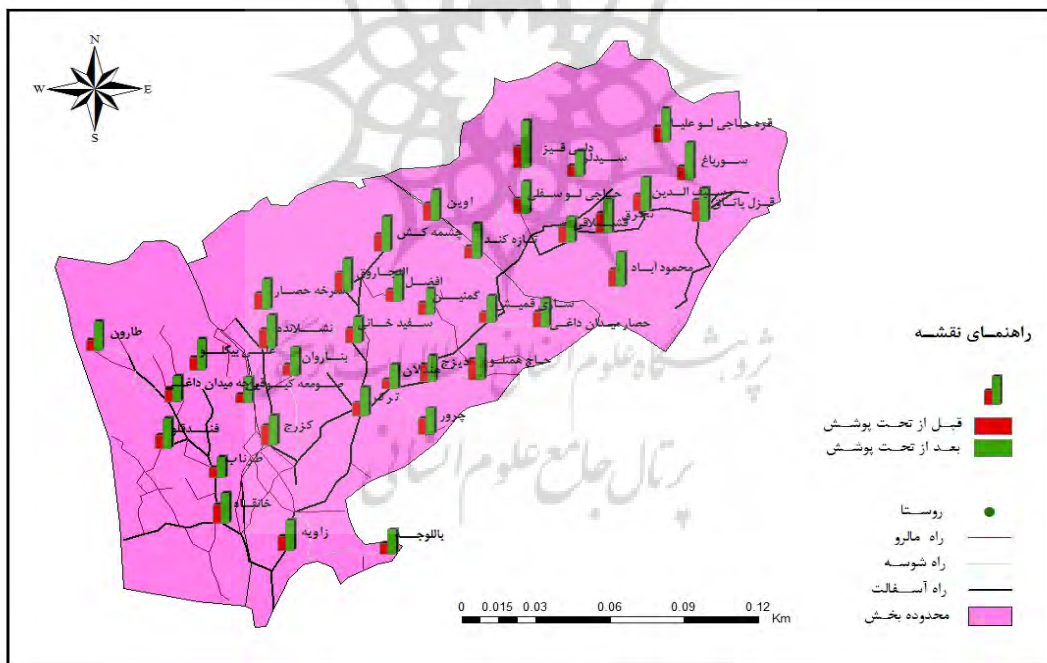
مؤلفه	ابعاد اقتصادی	میانگین داده‌ها		قبل از تحت پوشش		بعد از تحت پوشش		سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش	داشتن	نداشتن	داشتن	نداشتن	
الگوی مصرف کالاهای مصرفی با دوام	ضبط	۱/۴۵۲۲	۱/۵۷۳۲	۶۰	۱۰۰	۹۲	۶۶	۰/۰۰۹
	رادیو	۱/۰۳۷۵	۱/۲۱۲۵	۹۷	۶۳	۱۵۴	۶	۰/۰۰۰
	تلویزیون سیاه و سفید	۱/۲۶۲۵	۱/۴۴۵۹	۹۰	۷۰	۱۱۸	۴۲	۰/۰۰۰
	تلویزیون رنگی	۱/۳۵۰۳	۱/۸۷۲۶	۲۳	۱۳۷	۱۰۲	۵۸	۰/۰۰۰
	چرخ خیاطی	۱/۶۲۴۲	۱/۱۹۷۵	۵۹	۱۰۱	۱۳۸	۲۲	۰/۰۰۰
	ماشین لباس شویی	۲/۰۰۰۰	۱/۹۹۳۶	۴	۱۵۶	۱۶۰	۴۱	۱/۰۰۰
	اجاق گاز	۱/۴۳۳۱	۱/۶۹۳۸	۴۶	۱۱۴	۸۹	۷۱	۰/۰۰۱
	یخچال	۱/۰۹۳۸	۱/۲۰۸۹	۱۲۵	۳۵	۱۴۳	۱۷	۰/۰۱۰
	جاروبرقی	۱/۸۵۹۹	۱/۷۹۶۲	۲۲	۱۴۴	۳۲	۱۲۸	۰/۱۴۳
	فرش	۱/۳۱۲۵	۱/۵۰۰۰	۷۸	۸۲	۱۰۸	۵۲	۰/۰۰۰
	کولر	۱/۹۶۱۸	۱/۹۶۱۸	۶	۱۵۴	۶	۱۵۴	۱/۰۰۰
	تلفن	۱/۳۳۷۵	۱/۶۶۲۴	۵۳	۱۰۷	۱۰۴	۵۶	۰/۰۰۰
	دوچرخه	۱/۹۲۹۹	۱/۹۳۶۳	۱۱	۱۴۹	۱۰	۱۵۰	۱/۰۰۰
	موتورسیکلت	۱/۹۸۷۳	۱/۹۴۹۰	۲	۱۵۸	۸	۱۵۲	۰/۱۰۹
	ماشین سواری	۱/۹۸۷۳	۱/۹۶۱۸	۰	۱۶۰	۶	۱۵۴	۰/۲۸۹

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

جدول ۱۷: وضعیت فیزیکی مسکن مددجویان در دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش بر اساس آزمون ویلکاکسون

مؤلفه	ابعاد کالبدی گویه	میانگین داده‌ها		رتبه مثبت	رتبه منفی	رتبه برابر	Z محاسبه شده	سطح معناداری
		قبل از تحت پوشش	بعد از تحت پوشش					
	نوساز بودن مسکن	۱/۱۶۲۵	۱/۶۶۴۵	۷۲	۹	۷۴	-۶/۸۹۵	۰/۰۰۰
	سرویس بهداشتی	۱/۷۴۳۸	۲/۳۲۲۶	۶۲	۱۱	۸۲	-۶/۲۷۰	۰/۰۰۰
	سیستم سرمایشی	۱/۶۸۷۵	۲/۳۱۶۱	۷۴	۱۶	۶۵	-۶/۵۷۴	۰/۰۰۰
	وجود سیستم گرمایشی	۱/۵۴۳۸	۲/۲۳۲۳	۷۳	۶	۷۶	-۷/۲۱۵	۰/۰۰۰
	اندازه زیربنا	۱/۷۶۲۵	۲/۱۳۰۷	۴۶	۱۴	۹۳	-۴/۴۲۶	۰/۰۰۰
	روشنایی	۱/۷۴۳۸	۲/۲۹۴۱	۷۲	۱۹	۶۲	-۶/۱۱۵	۰/۰۰۰
	سیستم ایمنی	۱/۵۵۶۲	۲/۴۵۷۵	۷۴	۱۶	۶۳	-۶/۵۷۲	۰/۰۰۰
	تعداد اتاق در هر واحد	۱/۷۹۳۸	۲/۲۹۶۸	۶۷	۱۴	۷۴	-۶/۱۱۰	۰/۰۰۰
	کیفیت مصالح	۱/۸۱۸۸	۲/۲۲۵۸	۶۷	۱۹	۶۹	-۵/۶۶۱	۰/۰۰۰
	دسترسی به آب، برق و تلفن	۱/۶۸۱۲	۲/۳۱۶۱	۷۶	۲۴	۵۵	-۶/۱۵۳	۰/۰۰۰

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

نقشه ۳: بهبود وضعیت مددجویان تحت پوشش کمیته امداد بخش کندوان در دو دوره‌ی قبل و بعد از تحت پوشش به تفکیک روستاها

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۰

در نقشه‌ی فوق به خاطر جلوگیری از ازدحام زیاد از ۳۸ روستا استفاده شده است. توضیحات نقشه آخر نتیجه‌گیری آورده شده است.

نتیجه

یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد که در بُعد اجتماعی شاهد بهبودی در فعالیت‌های کمیته‌ی امداد بخش کندوان هستیم. در مورد وضعیت آموزش، اگر چه تعداد و درصد کلاس‌های برگزار شده در زمینه‌ی کلاس‌های بهداشتی و کمک‌های اولیه، کلاس‌های عقیدتی، روند افزایشی را نسبت به قبل از تحت پوشش نشان می‌دهد ولی در مقایسه با دیگر گویه‌ها رقم بسیار پایینی است و نیز حضور مددجویان در کلاس‌های آموزشی کمترین تعداد و درصد مددجو را در بین تمامی گویه‌ها نشان می‌دهد، یعنی بالای ۸۰ درصد مددجویان نسبت به برگزاری کلاس‌ها، به خصوص کلاس‌های مهارتی برای دختران و پسران اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند که این امر ضعف اطلاع‌رسانی برنامه‌های کمیته‌ی امداد را تأیید می‌کند. بیشترین رضایت‌مندی مربوط به بهبود امکانات آموزشی و تحصیلی است و تأمین هزینه‌های آموزشی (کتب درسی، ایاب و ذهاب و...) هم از لحاظ تعداد و هم از لحاظ درصد نسبت به قبل از تحت پوشش، بالاترین رقم را در بین گویه‌ها نشان می‌دهد.

مشارکت: کمترین تعداد و درصد مشارکت در زمینه‌ی مشارکت یدی و مشارکت مالی و مشورتی است. مشارکت زنان در عرصه‌ی مدیریت روستا بسیار ضعیف است و بیشترین درصد، مربوط به مشارکت در امور سیاسی و اجتماعی و تا حدودی نیز مشارکت در طرح‌ها و کارهای گروهی است که روند افزایشی را نسبت به دوره‌های قبل از تحت پوشش نشان می‌دهد.

وضعیت اوقات و فراغت: کمترین تعداد و درصد فراوانی مربوط به فعالیت‌های ورزشی، هنر و موسیقی و

مطالعه است و بیشترین آن مربوط به مسافرت و استفاده از رسانه‌های جمعی است. از آنجایی که بیشتر مددجویان تحت پوشش کمیته امداد به ویژه مددجویان سرپرست خانوار و مشمول طرح شهید رجایی که سنین بالای ۶۰ سال را دارا هستند، بی‌سواد و یا کم‌سوادند، این امر بر روی فعالیت‌های مربوط به گذران اوقات فراغت مانند، مطالعه، موسیقی و دیگر فعالیت‌ها تأثیر مستقیم دارد. و عامل دیگر مؤثر بر این امر طبق نظر پاسخگویان کمبود مالی مددجویان عنوان شده است.

وضعیت بیمه: تعداد و درصد افراد بیمه شده در بعد از تحت پوشش رقم بالایی نسبت به سال‌های قبل از پوشش مددجویان نشان می‌دهد. بیمه عمر و بیمه دانداری یک افزایش صددرصدی را نشان می‌دهد و نیز تعداد و درصد بیمه‌شدگان بیمه روستایی از تعداد ۸۳ نفر به ۱۵۴ نفر و درصد بیمه‌شدگان از ۵۴/۳ درصد به ۹۷/۶ درصد افزایش یافته است.

وضعیت مصرفی کالاهای بادوام: در بین گویه‌های بررسی‌کننده‌ی اقلام مصرفی، مواردی مانند رادیو، ضبط صوت، تلویزیون، چرخ‌خیاطی، اجاق گاز، یخچال، فرش و تلفن بالاترین تعداد و درصد اقلام مصرفی را نسبت به دوره‌ی قبل از تحت پوشش نشان می‌دهد ولی کالاهایی مانند کولر، ماشین‌لباسشویی، جارو برقی، موتورسیکلت و ماشین‌سواری، کمترین تعداد و درصد فراوانی را در بین این قشر بیان می‌کند.

الگوی مصرف مواد غذایی: مواد مصرفی نسبت به دوره قبل از تحت پوشش از روند افزایش برخوردار می‌باشند. کمترین درصد افزایش در سبذ غذایی مربوط به ماهی، حبوبات، روغن و بیشترین درصد افزایش مربوط به مواد مصرفی نان، لبنیات و حبوبات می‌باشد و بقیه مواد مصرفی نیز نسبت به دوره‌ی قبل از تحت پوشش از افزایش متوسطی برخوردار می‌باشند.

نمی‌توان رد نمود و باید پذیرفت که بر اساس نظرات جامعه نمونه، وضعیت مؤلفه‌ی آموزش در بعد از تحت پوشش نسبت به قبل از پوشش نشان‌دهنده‌ی تغییرات معنادار بوده است. بطوری‌که در تمامی گویه‌ها مددجویان به بهتر شدن شرایط آموزشی بعد از تحت پوشش، اذعان نموده‌اند. البته کمترین سطح معناداری در وضعیت برگزاری کلاس‌های عقیدتی و حضور مددجویان در کلاس‌های آموزشی بوده است و فقط وضعیت برگزاری کلاس‌های بهداشتی و کمک‌های اولیه از سطح معناداری لازم برخوردار نیست.

در این بُعد اهم اقدامات در زمینه‌ی خدمات فرهنگی و آموزشی در بخش کنندوان عبارتند از:

۱- پرداخت هزینه‌ی خدمات فرهنگی شامل، هزینه‌ی کتب و جزوات درسی، لوازم‌التحریر، پوشاک، ایاب و ذهاب دانش‌آموزان، پرداخت کمک هزینه‌ی برگزاری کلاس‌های تقویتی، تجدیدی، اهیایی به‌حوزه‌ی علمیه، کمک هزینه‌ی تحصیلی دانشجویان راه یافته به دانشگاه‌های دولتی و پرداخت اجاره‌ی مسکن و شهریه‌ی دانشجویان و ارائه‌ی وام دانشجویی برای فرزندان مددجویان تحت پوشش کمیته‌ی امداد و ارائه‌ی کمک هزینه‌ی تحصیلی جهت تحصیل فرزندان معلول مددجویان در مراکز آموزش کودکان استثنایی

۲- برگزاری اردوهای علمی- تفریحی دانش‌آموزی و دانشجویی و یا برگزاری اردوهای تشویقی برای دانش‌آموزان و دانشجویان ممتاز و دارای رتبه‌های بالای تحصیلی و برگزاری اردوهای زیارتی و مذهبی برای بزرگسالان ۳- ارائه‌ی خدمات خوابگاهی در مرکز شهرستان برای دانش‌آموزان و دانشجویان ۴- ارائه‌ی خدمات از طریق کانون‌های فرهنگی امام علی (ع) جهت رشد و پرورش فکری محصلین و غنی‌سازی اوقات فراغت و آموزش مهارت‌های شغلی برای پسران در رشته‌های جوشکاری کامپیوتر، برق ساختمان و خودرو، مکانیک خودرو برای دختران در رشته‌ای

کیفیت اشتغال و درآمد: اشتغال سرپرست خانوار در بعد از تحت پوشش از لحاظ تعداد و درصد دارای یک روند مثبتی است ولی این امر با توجه به تعداد مددجویان تحت پوشش رقم کمی است. و این امر باعث پایین بودن درصد رضایت شغلی می‌گردد. از آنجا که درآمد بیشتر مددجویان صرفاً مربوط به کمک‌های مستقیم کمیته امداد وابسته است و طرح توانمندسازی نیز یک ایده‌ی نو پا در این سازمان می‌باشد و ضمناً اکثر مددجویان دارای شغل هستند و تنوع شغلی در مجموع مددجویان نمونه گرچه مثبت است ولی درصد خیلی بالایی را نشان نمی‌دهد. با توجه به این عوامل و نیز با توجه به این که حمایت مالی کمیته امداد مثبت ولی میزان و مقدار آن بسیار پایین می‌باشد، لذا در مورد میزان رضایت از درآمد با وجود رضایت‌مندی مددجویان می‌توان گفت، هنوز این رضایت‌مندی خیلی مطلوب نیست. شواهد آشکار دلالت‌کننده به این امر، درصد پایین پس انداز در بین مددجویان است.

وضعیت کالبدی مساکن مددجویان

در تمام گویه‌های مورد بررسی تعداد و درصد فراوانی نسبت به قبل از تحت پوشش روند کاملاً مثبتی را نشان می‌دهد و نشان از سطح بالای رضایت‌مندی مددجویان در زمینه‌ی کیفیت کالبدی مساکن می‌باشد. در بخش یافته‌های استنباطی جهت آزمون فرضیه اول با توجه به فرضیه‌ی نخست، فرضیه‌های H_0 و H_1 را می‌توان این‌گونه صورت‌بندی نمود:

H_0 : اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت اجتماعی مددجویان تحت پوشش نشده است.

H_1 : اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت اجتماعی مددجویان تحت پوشش شده است.

در بُعد وضعیت آموزش

با عنایت به سطح معناداری محاسبه شده که رقمی پایین‌تر از 0.05 را نشان می‌دهد. فرض مناسب بودن وضعیت آموزش در محدوده‌ی مورد مطالعه را

آزمون فرضیه دوم

H_0 : اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت اقتصادی مددجویان تحت پوشش نشده است.

H_1 : اقدامات کمیته امداد منجر به بهبود وضعیت اقتصادی مددجویان تحت پوشش شده است.

در این راستا، مجموع تحلیل داده‌های مورد استفاده در فرایند آزمون فرضیه دوم را می‌توان بدین صورت مطرح کرد.

بررسی شاخص امنیت غذایی در نزد مددجویان تحت پوشش نشان‌دهنده‌ی تفاوت معنادار از نظر جامعه نمونه در تمام گویه‌های شاخص امنیت غذایی است. بدین ترتیب می‌توان ادعا کرد که بر اساس نظرات مددجویان در تمامی گویه‌های الگوی مصرف مواد غذایی در جهت مثبت و پایین‌تر از سطح آلفا ۰/۰۵ برآورد شده و شرایط مطلوبی را در دوره‌ی بعد از تحت پوشش نسبت دوره‌ی قبل از تحت پوشش داشته است. از آنجایی که کمک‌های کالایی و مالی کمیته‌ی امداد نظیر وام‌های خود اشتغالی (وام دامداری و غیره) و دیگر اقدامات این نهاد در ارتباط با مواد غذایی مصرفی مددجویان است، پس می‌توان نتیجه گرفت که این امر موجب ارتقای امنیت غذایی مددجویان شده است. پایین‌ترین سطح معناداری در بین گویه‌ها، مربوط به مصرف گوشت و نان بوده است و مصرف ماهی در سبد تغذیه مددجویان از مطلوبیت لازم برخوردار نیست. درحالی‌که میانگین داده‌ها و رتبه‌های مثبت روند افزایشی را نشان می‌دهد، اما نشان‌دهنده‌ی این است که مصرف ماهی نسبت به قبل از تحت پوشش بهتر شده ولی کافی نیست.

الگوی مصرف کالاهای مصرفی بادوام

خانوارهای تحت پوشش به واسطه اقداماتی مانند: نظیر اهدای جهیزیه یا وام و هدیه‌ی ازدواج، وام قرض‌الحسنه، کمک‌های موردی و غیره، تا حدودی از

آموزش خیاطی، گلدوزی و بافندگی، کلاس‌های تقویت زبان انگلیسی، معارف اسلامی و قرآنی و ارائه خوابگاه جهت اسکان مددجویان و ...

در بُعد مشارکت

علت ضعیف بودن مشارکت مالی را می‌توان وضعیت مالی ضعیف مددجویان تحت پوشش عنوان کرد. در مورد حضور کمتر زنان در شوراهای اسلامی نیز می‌توان به شرایط فرهنگی حاکم بر جوامع روستایی منطقه‌ی مورد مطالعه اشاره نمود که موجب کم رنگ بودن حضور زنان روستایی در عرصه‌های سیاسی است. اما همان‌گونه که مشاهده می‌شود، سه گویه‌ی مشارکت در فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و یدی و شرکت در فعالیت‌های گروهی (عزاداری و عروسی) معنادار برآورد شده‌اند که نشان‌دهنده‌ی وضعیت بهتر این گویه‌ها نسبت به قبل از تحت پوشش قرار گرفتن است.

در بحث اوقات فراغت

سطح معناداری تمامی گویه‌ها به غیر از ورزش در جهت مثبت و پایین‌تر از سطح آلفا ۰/۰۵ برآورد شده که نشان‌دهنده‌ی شرایط مطلوب گذران اوقات فراغت مددجویان نسبت به دوره‌ی قبل از تحت پوشش است. عدم وجود تفاوت معنادار آماری در فعالیت‌های ورزشی ساکن مناطق روستایی منطقه‌ی مورد مطالعه ناشی از سختی کار در روستاها، عادت نداشتن مردم روستا به امر ورزش و نبود امکانات ورزشی است. با توجه به این که در بعد وضعیت آموزش، مشارکت، اوقات فراغت اکثر گویه‌ها تفاوت معناداری را نسبت به قبل از پوشش مددجویان نشان می‌دهند. می‌توان فرض H_0 را به نفع H_1 رد نمود و ادعان نمود که اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت اجتماعی مددجویان تحت پوشش شده است.

پوشش شده است. گویهی رضایت از درآمد سطح مطلوبی را نشان نمی‌دهد، که بیان‌کننده‌ی این واقعیت است که هر چند اقدامات کمیته‌ی امداد باعث افزایش درآمد مددجویان تحت پوشش نسبت به قبل از تحت پوشش شده است و مددجویان قبل از تحت پوشش از این درآمد بهره‌مند نبودند. ولی باید اذعان کرد که این اقدامات کافی نیست و زندگی مددجویان را کفاف نمی‌کند و بالتبع تنوع شغلی نیز در کار نیست که در مجموع نمی‌تواند باعث رضایت‌مندی مددجویان از درآمدشان گردد. البته باید اذعان کرد که تغییر جهت فعالیت‌های کمیته‌ی امداد یک حرکت مثبت در راستای توانمندسازی و خود اتکایی مددجویان است ولی ضرورت دارد این راهبرد هر چه بیشتر تقویت گردد. ابعاد اقتصادی فعالیت‌های کمیته‌ی امداد بخش کندوان عبارتند از:

الف- اشتغال و خودکفایی: ۱- برگزاری طرح‌های خودکفایی در مشاغلی مانند گاوداری، گوسفندداری، زنبورداری، قالببافی، گلیم‌بافی، بافندگی، کشاورزی و... و تمرکز عمده‌ی این طرح‌ها روی مشاغل دامداری و گاوداری ۲- ارائه‌ی وام‌های خودکفایی از محل تسهیلات تبصره‌های قانون بودجه، تسهیلات بانکی، اعتبارات بنگاه‌های کوچک اقتصادی، وام‌های پرداختی از محل اعتبارات کمیته امداد، قرض‌الحسنه و طرح حضرت زینب ۳- ارائه‌ی آموزش‌های مهارتی توسط کانون فرهنگی امام علی و سازمان فنی و حرفه‌ای در مرکز شهرستان ۴- ایجاد کارگاه‌های خودکفایی، کارگاه فرش‌بافی در ایورق، بالسین، گلدوزی و خیاطی در شهر ترک و تأمین فضای کالبدی کارگاهی برای طرح‌های خودکفایی (بهبود و ایجاد فضای کالبدی مناسب جهت طرح‌های خودکفایی و اشتغال‌زایی مانند: دامداری و پرورش طیور و ...).

ب- جهیزیه و کمک‌هزینه‌ی ازدواج: در این بخش کمک‌های پرداختی کمیته‌ی امداد بخش کندوان به

تغییرات معناداری برخوردار باشد. بر این اساس همان طور که جدول (۱۶) نیز نشان می‌دهد از کل اقلام مصرفی، ۹ مورد شامل رادیو، ضبط صوت، تلویزیون، چرخ خیاطی، اجاق گاز، یخچال، فرش و تلفن دارای سطح معناداری کمتر از آلفا ۰/۰۵ هستند ولی اقلامی مانند کولر، ماشین لباسشویی، جاروبرقی، موتورسیکلت و ماشین‌سواری، دارای سطح معناداری بیشتر از آلفا ۰/۰۵ بوده که مبین عدم تغییرات معنادار به نسبت دوره‌ی قبل از تحت پوشش است. ولی در واقعیت باید گفت طبق پرسشنامه و انجام کارهای مصاحبه‌ای که با مددجویان در منطقه‌ی مورد مطالعه انجام شد. مشخص گردید، مطلوبیت به دست آمده جزئی است ولی به خاطر اینکه قبل از تحت پوشش مددجویان در وضعیت مطلوبی از لحاظ زندگی قرار نداشتند، این افزایش در سطح زندگی آن‌ها دارای اهمیت بیشتری است.

کیفیت اشتغال و درآمد

با توجه به وضعیت گویه‌ها فرض مناسب بودن کیفیت اشتغال و درآمد را نمی‌توان رد نمود و می‌توان پذیرفت که بر اساس نظرات جامعه‌ی نمونه، سطح کیفیت اشتغال و درآمد تا حدودی بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است. با توجه به موارد گفته شده می‌توان نتیجه گرفت که سیاست‌های کمیته‌ی امداد در سال‌های اخیر از برنامه‌های حمایتی مالی و کالایی به سمت ایجاد اشتغال مولد تغییر جهت داده است که نمونه بارز آن را در وضعیت اشتغال مددجویان مندرج در جدول (۱۵) می‌توان مشاهده نمود. همان‌طور که مشاهده می‌شود در تمامی گویه‌های مرتبط با درآمد و اشتغال به غیر از پس‌انداز و تنوع درآمدی، سطح معناداری ارقامی کمتر از آلفا ۰/۰۵ را نشان می‌دهند. لذا می‌توان استنباط نمود که اقدامات کمیته‌ی امداد در سطح روستاهای بخش کندوان تا حدودی موجب بهبود وضعیت اشتغال و درآمد مددجویان تحت

می‌باشد و معمولاً سقف این وام‌ها ۲۰۰ هزار تومان است. این وام‌ها بیشتر در زمینه‌های کشاورزی، دامداری، ازدواج و تهیه‌ی تجهیزات، تعمیر ساختمان، امور درمانی و خرید وسایل منزل توسط مددجویان به کار گرفته می‌شود. در امر ازدواج، هدیه‌ی ازدواج به صورت بلاعوض است و مبلغ آن برای پسران ۲۰۰ هزار تومان و برای دختران ۷۰۰ هزار تومان می‌باشد. مبلغ وام ازدواج جهت خرید اقلام جهیزیه ۵۰۰ هزار تومان است. در زمینه‌ی خدمات درمانی ویژه، نظر به اینکه معمولاً این نوع از خدمات دارای هزینه‌های زیادی است، غالباً این هزینه‌ها توسط مرکز استان پرداخت شده و به بیماران خاص (هموفیلی، کلیوی، تالاسمی) اختصاص دارد. امر ایجاد و تجهیز کارگاه‌های آموزش مهارت مددجویان توسط کمیته‌ی امداد بخش کندوان در جهت توانمندسازی و خوداتکایی مددجویان، باید هرچه بیشتر تقویت‌شده و زمینه‌ی اشتغال و خودکفایی و توانمندسازی مددجویان بیش از پیش فراهم شود. علت پایین بودن تعداد استقبال‌کننده‌ها از مهارت‌های ارائه شده از سازمان فنی و حرفه‌ای، هزینه‌ی بالای آموزش‌ها، طولانی بودن کلاس‌های آموزشی، شرکت در کلاس‌ها و کمبود خوابگاه‌های کانون بوده که برای خود مددجویان مقرون به صرفه نمی‌باشد و اگر این کلاس‌ها در مرکز بخش کندوان برگزار شود. با موانعی همچون، نبود منابع مالی، کمبود امکانات آموزشی (مربی آموزشی، نبود خوابگاه و ساختمان آموزشی و غیره)، مستقل نبودن کمیته‌ی امداد بخش کندوان، به حد نصاب نرسیدن تعداد مددجویان جهت تشکیل کلاس‌ها و غیره روبرو است و افزون بر این باید دوره‌هایی برگزار شود که در روستاها ایجاد اشتغال کند. اما رشته‌های مورد نظر در سازمان فنی و حرفه‌ای شهرستان میانه مانند: جوشکاری و آموزش کامپیوتر و غیره بوده که با نیازهای مددجویان و غیر مددجویان در روستاهای این بخش منطبق نیست و به سخن دیگر

صورت: ۱- وام ازدواج ۲- هدیه‌ی ازدواج ۳- وام قرض‌الحسنه جهت خرید اقلام جهیزیه می‌باشد.

ج- در بخش بهداشت، درمان و امور بیمه ارائه‌ی خدمات به صورت: ۱- پرداخت هزینه‌ای درمانی شامل هزینه‌های درمان اقشار نیازمند، هزینه‌ی درمان موردی، هزینه‌ی خدمات درمانی ویژه ۲- ارائه‌ی دفترچه‌های بیمه روستایی ۳- بیمه عمر ۴- ارائه‌ی بیمه‌ی دامداری برای مددجویان تحت پوشش طرح‌های خودکفایی.

چ- خدمات حمایتی خاص: ۱- برگزاری اطعام و افطاری در طول ماه رمضان در ساختمان مهد قرآن یا کتابخانه عمومی شهر ترک ۲- ارائه‌ی مشاوره‌های شغلی ۳- واگذاری سهام عدالت ۴- رسیدگی به مسائل قضایی و مشاوره‌ی حقوقی مددجویان کمیته‌ی امداد توسط رییس شاخه‌ها و با هماهنگی با قوه‌ی قضائیه و در سطح استان و صرفاً جنبه‌ی راهنمایی و مشاوره. ۵- کمک به مددجویان در قالب خمس و زکات توسط افراد خیر و بازاری‌ها ۶- طرح اکرام و ایثار ۷- ارائه‌ی بن‌های نقدی جهت تأمین کالاهای مصرفی به صورت سالانه.

ح- و خدمات موردی، به صورت کالایی و غیرکالایی مانند: کمک‌هزینه‌ی خرید وسایل خانگی، واگذاری کالاهای مصرفی، وجه نقد و... در قالب کمک‌های موردی بلاعوض با سقف ۲۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان و کمک‌های موردی ویژه خود با سقف یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان.

خ- بیشتر وام‌های خودکفایی نیز به مشاغل دامداری و گاوداری اختصاص داده شده است. این وام‌ها بیشتر به آن دسته از مددجویانی تعلق می‌گیرد که مستعد خودکفایی و تحت پوشش طرح مددجویی هستند. یعنی توانایی انجام کار را داشته و ضمناً سنین آن‌ها پایین‌تر از ۶۰ سال است و پرداخت وام قرض‌الحسنه نیز توسط کمیته‌ی امداد به مددجویان بدون بهره

شده است. در بعد مسکن باید گفت، ارائه‌ی وام مسکن از طرف کمیته‌ی امداد بخش کندوان زیاد چشمگیر نیست و سقف این وام پرداختی در سال‌های اخیر ۵ الی ۶ میلیون تومان بوده است. در بعد از پوشش یعنی، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۷ تعداد واحدهای ساخته شده جهت اسکان مددجویان به عدد ۹۷ رسیده است. که این تعداد در قبل از سال تأسیس کمیته‌ی امداد بخش کندوان از ۱۴ عدد فراتر نبود. در سال‌های اخیر نیز ساخت حدود ۷۲ مورد مسکن برای مددجویان توسط کمیته‌ی امداد بخش کندوان، با استفاده از وام بنیاد مسکن در دست اقدام است. تعمیر و بازسازی مسکن مددجویان از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۷ در ۳۱ واحد مسکونی و توسط اعتباراتی مانند: وام قرض‌الحسنه و وام تعمیرات و یا توسط خود امداد انجام شده است. علاوه بر موارد بالا، کمیته‌ی امداد بخش کندوان کار انشعاب و اعطای کنتور برق و آب و گاز مسکن تازه ساخت و تا حدودی مسکن قدیمی مددجویان را بعد از سال ۱۳۷۷ بر عهده گرفته است. تعداد این انشعابات از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۷ به ۱۵۱ مورد رسیده است. با توجه به این که در بعد وضعیت کالبدی مسکن افراد تحت پوشش کمیته‌ی امداد بخش کندوان نشان می‌دهد که برای یک سوم از مددجویان این بخش توسط کمیته‌ی امداد مسکن جدید ساخته شده و نیز به بسیاری از آنان وام ساخت و تعمیر مسکن پرداخت شده است. بدین ترتیب انتظار می‌رود که افراد تحت پوشش از مشکلات کمتری در ارتباط با مسکن برخوردار باشند. بدین منظور همان‌طور که جدول (۱۷) نشان می‌دهد که میانگین وضعیت فیزیکی و رتبه‌های مثبت، در تمامی گروه‌های مرتبط با مسکن مددجویان روستایی در دوره‌ی بعد از تحت پوشش نسبت به دوره‌ی قبل از آن روند افزایشی را نشان می‌دهد و نیز سطح معناداری ابعاد کالبدی مسکن در تمام گروه‌ها پایین‌تر از آلفا ۰/۰۵ برآورد

رشته‌های مرتبط با نیاز روستاییان، باغداری، دامداری، زنبورداری، زراعت و ... می‌باشد. در سال‌های اخیر با وجود افزایش وام‌های خودکفایی باز این وام‌ها به علت مشکلاتی مانند: تورم و گرانی بالا و غیره باعث شده امر خودکفایی مددجویان زیاد چشمگیر نباشد. ولی در زمینه‌ی اشتغال و خودکفایی، بخش خودکفایی و اشتغال با ۱۸/۲۲ درصد، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۷ روند صعودی داشته است. با توجه به این که در بعد کیفیت اشتغال و درآمد، الگوی مصرف کالاهای مصرفی بادوام و بررسی شاخص امنیت غذایی اکثر گروه‌ها تفاوت معناداری را نسبت به قبل از پوشش مددجویان نشان می‌دهند. می‌توان فرض H_0 را به نفع H_1 رد نمود و اذعان نمود که اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت اقتصادی مددجویان تحت پوشش شده است.

آزمون فرضیه‌ی سوم

H_0 : اقدامات کمیته‌ی امداد منجر به بهبود وضعیت کالبدی مسکن مددجویان تحت پوشش نشده است.
 H_1 : اقدامات کمیته‌ی امداد باعث بهبود وضعیت کالبدی مسکن مددجویان تحت پوشش شده است.
 تحلیل وضعیت مسکن افراد تحت پوشش کمیته‌ی امداد بخش کندوان نشان می‌دهد که برای یک سوم از مددجویان این بخش توسط کمیته‌ی امداد مسکن جدید ساخته شده و نیز به بسیاری از آنان وام ساخت و تعمیر مسکن پرداخت شده است. بدین ترتیب انتظار می‌رود که افراد تحت پوشش از مشکلات کمتری در ارتباط با مسکن برخوردار باشند. بدین منظور همان‌طور که جدول (۱۷) نشان می‌دهد که میانگین وضعیت فیزیکی و رتبه‌های مثبت، در تمامی گروه‌های مرتبط با مسکن مددجویان روستایی در دوره‌ی بعد از تحت پوشش نسبت به دوره‌ی قبل از آن روند افزایشی را نشان می‌دهد و نیز سطح معناداری ابعاد کالبدی مسکن در تمام گروه‌ها پایین‌تر از آلفا ۰/۰۵ برآورد

منابع

- ازکیا، مصطفی (۱۳۷۴). مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی توسعه‌ی روستایی، تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
- بانک جهانی (۱۳۸۱). گزارش توسعه جهانی ۲۰۰۱-۲۰۰۰ مبارزه با فقر (ترجمه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)، چاپ‌اول. تهران. انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- پناهی، بهرام (۱۳۸۵). کارکردهای تأمین اجتماعی در ایران، ضرورت برپایی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، شماره ۴۶. چاپ اول. تهران. مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی. دفتر برنامه‌ریزی اقتصادی- اجتماعی. سال‌های گوناگون. گزارش اقتصادی- اجتماعی. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- جباری، حبیب (۱۳۸۴). رویکردهای اجتماع‌مدار در برنامه‌های کاهش فقر، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی. سال پنجم. شماره ۱۸.
- چمبرز، رابرت (۱۳۷۶). توسعه روستایی (اولویت‌بخشی به فقرا)، ترجمه‌ی مصطفی ازکیا. تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
- چمبرز، رابرت (۱۳۸۱). چالش با حرفه‌ها (عرضه‌های چالش در توسعه‌ی روستایی)، ترجمه‌علیرضا خرمایی. تهران. انتشارات ارغنون.
- دفتر مشارکت و بسیج مردمی (۱۳۷۷). آشنایی با تشکل‌های زیست‌محیطی و منابع طبیعی ایران، تهران. وزارت جهاد سازندگی سابق.
- راغفر، حسین؛ زهرا ابراهیمی (۱۳۸۶). فقر در ایران طی سال‌های (۱۳۸۳-۱۳۶۸)، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی. سال ششم. شماره ۲۴.
- رضایی‌قلعه‌تکی، زهرا (۱۳۸۳). بررسی عملکرد سازمان‌های غیردولتی زنان در ایران، فصلنامه ریحانه تهران. مرکز امور مشارکت زنان. شماره ۱۷.
- سهیلی، سجاد (۱۳۸۵). فقر قابلیت‌ی رویکردی جامع به محرومیت، هفته‌نامه آتیه، شماره ۱۶ چاپ خرداد.
- گزارش سالنامه آماری کمیته امداد (۱۳۸۵). قسمت اسناد فارسی کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت مدرس)، کمیته امداد امام خمینی (ره).
- فطرس، محمدحسین (۱۳۷۵). بررسی فقرا از دیدگاه اشتغال در ایران، مجله اطلاعات سیاسی- اقتصادی. سال یازدهم. شماره ۱۱۲.
- ماهنامه علمی-آموزشی (۱۳۸۳). در مدیریت (تدبیر)، سال پانزدهم. شماره ۱۵۲.
- مهدی‌ارائی، سیدمحمد (۱۳۸۴). آسیب‌شناسی برنامه‌های فقرزدایی در ایران، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی. سال پنجم. شماره ۱۸.
- نائی، محمدصادق (۱۳۸۴). شهرستان میانه، انتشارات جهان جام جم.
- ولیئی، محسن (۱۳۸۸). توانمندی‌های مبتنی بر اشتغال محرومان در کمیته امداد امام خمینی، معاونت اشتغال و خودکفایی- اداره کل حرفه‌آموزی و کاریابی تهران. واحد مرکزی کمیته امداد (سوهانک).
- Rasalan Michel (2002). Evaluating efficiency: the changing relationship between civil society and the Philippine state, Marlboro college.
- Streeten, Paul (1997). Nongovernmental organization and social & American Academy of political development", the annals of the science. Vol. 554.
- Prime (1999). Research on non-governmental organization, peace research institute in the Middle East, Available at, (www.bashgah.net/pages-40999.htm, April,12, 2010).
- Jordan Lisa & Tuij Peter (1998). Political responsibility in NGO advocacy exploring emetine shapes of global democracy, Nether lands organization for international development cooperation, Available at: (www.bashgah.net/pages-40999.html, 30 june 2010).
- Lewis David (2001). The management of non-governmental development organization, Available at: (www.taylorandfrancis.com) (Available at: September, 12, 2009).
- Escape (1996). Veit-nam: Rural Development, Available at: (www.Unsnap.Org.November,29,2006)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Institution>(Available at: February, 1, 2008).
- [http://mellat.majlis.net\(1389/5/6\)](http://mellat.majlis.net(1389/5/6)).